БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭ!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 240 (11838) | 1968 оной октябриин 11, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Т НЭБТЭРҮҮЛГЭДЭ— РГЭН ДЭЛИСЭ

публикымнай ажалшад бүхы совет арадтаа хамта В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо эрхим hайн бэлэг барихаа гэжэ зоригжон, арга асуулэн хэрэглэжэ байнхай. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ ппэ, бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээн гаргаха тэмсэлдэ эмхидхэл аргагүй ехэ удха шанартай юм.

И. Ленин Совет засагай бүри түрүүшын жэлнүүдтэ ажалые научна ёhoop эмхидхэхэ тухай заагаа hэн. Совет арад агууехэ багшын хабаринуудые бодотоор бэелүүлжэ, ажалаа зүбөөр, научна ёhoop асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг болоо.

дай промышленностиин коллективүүд ажалаа научна ёhoop эмлаар түрүүшын горитой алхам хэhэн, түрүүшын дүй дүршэлтэй байна. Ажалые научна ёhoop эмхидхэлгэ (НОТ) нэгэ доро шиидтүргэн саг соо дүүргэгдэхэ хэрэг бэшэ юм. Энэ хадаа орёо, үйлэдлон шухала асуудалнуудые хоорондонь холбоотойгоор, комплекс бэелүүлхэ хэрэг мүн. Тиимэhээ республикымнай түрүү коллекэшээлхэдэ, локомотив-вагон заhабарилгын, «Теплоприбор», машина» заводуудай, нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд энэ тусхай түсэбэй ёhoop хэжэ эхилhэн юм.

нэбтэрүүлхэ түсэб олон предприятинуудта зохёогдоо. Хүдэлдэг гарит сэбэрые сахихаhaa эхилээд, үйлэдбэри оньhожоруулха, автонэбтэрүүлхэ хүрэтэрөө тусхай түсэбэй ёhoop хэгдэхэ болоно. үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэтэй, үйлэдбэридөө эстетикэ тэй хамта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ асуудал шиидхэхэ арга

ые научна ёhoop эмхидхэхэ соведүүд промышленна олонхи предтэ байгуулагданхай. Мүн цехүүд, участогай ажалай эмхидхэл соведүүдшье эмхидхэгдээ. Бүхы заводой, цехүүд, участогуууд өөhэдынгөө хүдэлмэри юунhээ эхилээб гэхэдэ, үйлэдбэриин дталтай, гээгдэнги газар элирүүлээд, энэ дутагдал зайсуулха уулга хараалхатайгаа хамта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга уудые тодорхойлhон байна. Тиигэжэ хүдэлмэришэдэй ажал зүбөөр, ажалай сагые миин гээхэ ушар усадхаха арга элирүүлэгдээ. соохи агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ олон предприятинуудта тодхог, машинануудые хүнэй нюдэндэ таарама шэрээр будаха, хүдэлзар зүбөөр гэрэлтүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдэжэ байна.

«Теплоприбор» заводто тусхай семинар үнгэргэгдөө. Республиинистерство, зургаануудай түлөөлэгшэд, предприятинуудай хүшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хамтадаа зуу гасеминарта хабаадалсажа, ажалые научна ёhoop эмхидхэхэ, үйлэдкультура тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. «Теплоприбор» завод реснай мэдээжэ предприятинуудай нэгэн. Заводой коллектив үйлэдкультура дээшэлүүлхэ, эстетикэ нэбтэрүүлхэ асуудалые хэдэн жэ тэ hонирхожо, энэ талаар бодото ажал хэжэ эхилhэн юм. Мүнөө хүгжэнги экономикотой, үйлэдбэриин hайн культуратай түрүү гэжэ суурхадаг. 1965 ондо заводто НОТ нэбтэрүүлхэ түсэб зоЭнэ түсэб удаа дараалан, холын хараатайгаар, hайн үрэ дүн үгэүүлэгдэнэ. Заводые hэльбэн заhабарилха, техническэ талаарнь улхэ, түрүү технологи хэрэглэхэ, үйлэдбэри оньhожоруулха бүхы эбэй ёhoop хэгдэнэ. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэугтаха хэрэгтэ зорюулагдаhан эмхидхэлэй-техническэ хэмжээн гдэжэ байнхай.

ндэ хүдэлмэришэд олоороо хабаадалсана. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэл ашаар НОТ нэбтэрүүлхэ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. культура дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин эстетикэ нэбтэрүүлхэ талаар хараалганууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг. Эхэ оронойнгоо түрүү тинуудай дүй дүршэл халан абаха арга боломжо эндэ байгуу. Хүдэлмэришэд НОТ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэри оньhожоруулха техническэ литература, тусхай мэдээсэлнүүдтэй ходо танилсажа ни. Заводой хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха бодото ал хангагдаа. Цехүүд соохи агаарые ходо сэбэрлэжэ байхын, элшаая, түхеэрэлгэнүүдэй нэрээе бага болгохын түлөө ехэ уулагдана. Ажалладаг газарта, мүн завод, цехүүдэй хашаа соо ор наринаар сахигдана. Үрэ жэмэстэ саад таригдаhан, сэсэрлиг мо сэсэгүүд hуулгагдаhан байна.

рондоо нягта холбоотой эмхидхэлэй техническэ хэмжээ ябуулгаудаа дараалан бэелүүлэгдэжэ байhанай ашаар ажалай hайн үрэ гдана. Хүдэлмэришэд түсэбөө, абаhан социалис уялгаяа бодотоор. Продукциин шанар улам hайжаруулагдажа байhaap. 1961 онhoo завод 16 шэнэ түхэлэй приборнуудые бүтээдэг болоо.

ай түрүү предприятинуудта ажалые научна ёhoop эмхидхэхэ түүрэтэйгөөр бэелүүлэгдэнэ. НОТ нэбтэрүүлхэ түсэбые хаа хаана дэлисэтэйгээр бэелүүлхэ зорилгын мүнөө үедэ табигдаад байхадприятинуудай дүй дүршэл согсолхо, алдуу, дутагдалаа элирүүлхэ Түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда предприяолоор оруулагдажа байгаа мүнөө үедэ энэ ажал ехэ удха шанарнхой.

үйлэдбэриин бүхы шатануудые хараадаа абаhан, мүн бэелүүлэгдэхэ техническэ хэмжээ ябуулгануудые ажалай эмхидхэл hайжаруулха ай нягта холбоотойгөөр эмхидхэhэн лэ предприятинууд амжалта НОТ нэбтэрүүлхэ түсэб зохёолгодо ёho тэдыгээр хандажа болохо дүй дүршэл элирүүлэн харуулаа. Холын хараатайгаар, комплексэлүүлэгдэхэ түсэб табихадаа, техническэ болон эмхидхэлэй хэмжээ нуудай хэр зэргэ аша туhатай байхые, тэдэнhээ экономическа ямар үрын абтаха байhые элирүүлхэ шухала.

НОТ нэбтэрүүлжэ байгаа предприятинуудай дүй дүршэл ямар дутагрүүлнэб гэхэдэ, эдэ хэмжээ ябуулгын экономическа талаараа хэр үрэ үгэхэ байhаниинь олонхи ушарта тодорхойлогдоногүй. Энэнь агдал болоно.

промышленна коллективүүд ажалые научна ёhoop эмхидхэжэ, энэ ехэ туhатай, шухала байhые ойлгожо абаа. Харин республикымнай хабаринуудай, тусхайлбал, нютагай, эдеэ хоолой, ажаhуудалай хангаха министерствэнүүдэй предприятинуудта, хүдөө ажахын нуудта НОТ нэбтэрүүлхэ асуудалда бага анхарал хандуулагдаhан

түрүү коллективүүдтэй дүй дүршэл халан абалсаха, ажалые научна ёhoop эмхидхэхэ талаар шэнэ алхам хэгдэжэ эхилээ. Тэрэнь юуб энэ ажалые хаа хаанагүй дэлгэрүүлхэ, тиихэдээ үйлэдбэриин эмрид hайжаруулха, үйлэдбэри оньhожоруулха, автомат арга хэрэглтэтэй холбоотойгоор ябуулха шухала. Техническэ талаараа багдаhан, мүнөө үеын техникын эрилтэдэ таарама ажалай нормо тинуудта зохёохо хэрэгтэй болоно.

мэтэдые, гол мэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые, ческа шэнжэлгэ хэхэ, мүн ниитын конструкторска бюрогой мэргэые энэ ажалда хабаадуулхатай хамта тусхай лаборатори, таhагуудай ри hайжаруулха хэрэгтэй. НОТ нэбтэрүүлгэдэ үргэн олониитын, хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсахань шухала.

ажалаа зүбөөр, научна ёhoop эмхидхэхэ тухай В. И. Ленинэй захяа дүүргэхэ, ажалай бүтээсые улам hайжаруулха, ниитэ үйлэдбэриин үрэ дээшэлүүлхэ гээшэ коллектив бүхэнэй нангин уялга болоно.

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоhон Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь Н. Б. Михеев, парткомой секретарь Н. Б. Ринчинов) haалиин фермэнүүдэй хүдэлмэришэд ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Жэлэй түсэбэй ёhoop хамта дээрээ 8595 центнер hү гүрэндэ худалдаха байбал, октябриин 7-ной мэдээгээр тэрэнээ 8602 центнертэ хүргөө.

Колхозой haалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ КПСС-эй гэшүүн Василий Семенович Шангинай хүтэлбэрилдэг Усановкын фермын коллектив түрүүлжэ ябана. Энэ фермын үнеэн бүриhөө үнгэрhэн 9 hара соо дунда зэргээр 1321 килограмм hүн haагдаа. Залуу haалишад Николай Юмчинов, Дора Бадмаева гэгшэд haалишадай мүрысөөнэй манлайда ябана. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр үнеэн бүриhөө 1281 килограмм hү haahан Г. Ж. Дашамолоновой хүтэлбэрилдэг Самсалай фермын коллектив 2-дохи hуурида гаранхай.

Колхозой haалишад түсэбhөө гадуур гүрэндөө hү худалдаhaap.

Д. ДАШИЕВ,
аймагай «Ажалай туг» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой түрүү haалишан Нина Цыденжапова зунай үедэ үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү haaxa мүрысөөндэ оролсоод, амжалта туйлаа. Үнгэрhэн 9 hара соо тэрэнэй даадаг үнеэн бүриhөө 3037 килограмм hүн абтаhан байна. Мүнөө Эрхирэгэй, Харганаагай haалишадай жэшээгээр социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Зураг дээрэ: Нина Цыденжапова.
А. БОРИСОВАЙ фото.

ЭРХИМ СЭГНЭЛТЭТЭЙГЭЭР

ТҮНХЭН. (Телефоноор абтаба). Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Зуун-Мүрэнэй отделениин малшад Доржо Данжеев, Николай Дарбаков, Василий Шотхоноев гэгшэд үшөө хабар байхада 160 хашараг даажа абаад, тэрэнээ Золтойн —холын бэлшээридэ туужа гараhан юм. Тиихэдэ малшад хашараг бүхэнэйнгөө шэгнүүр сүүдхэ соо дунда зэргээр 1000 граммhaa бага бэшээр нэмээхэ гэжэ шиидэhэн байгаа.

Тэдэнэр энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэв. Малшад хашарагуудаа 84 хоногой туршада hарьдагай холын бэлшээриин үдхэн тунга ногоондо манаха зуураа, шэгнүүрыень 166 центнерээр нэмээгээ. Энэнь сүүдхэдөө хашараг бүхэнэй шэгнүүр дунда зэргээр 1130 граммаар нэмээhэнтэй адли болоно. Иигэжэ эндэхи малшад 80 гаран хашараг «эрхим тарган» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушаагаа. Тэдэнэр энэ амжалтаяа Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй hайндэртэ бэлэг болгон зорюуланхай. Мүнөө колхозой эрхим малшад үлөөшэ хашарагуудаа жэлэй дүүрэтэр hайнаар шахажа, гүрэндэ тушаахые оролдожо байна.

Л. ТАПХАЕВ.

БАЯН НАМАРАЙ ХЭШЭГ

ЗЭДЭ. Мүнөө намар «Коммунизм» колхоздо баян ургаса хуряагдаа. Колхозоймнай механизаторнууд 4100 гаран гектар пэнисээ богонихон болзорто хуряажа, дунда зэргээр га бүриин 11 центнер ургаса абаба. Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө гурба дахин үлүүлэн дүүргэжэ, хамта 18 мянган центнер ороohо бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаад байна.

Илангаяа Борьёогой отделенидэ ехэ амжалта туйлагданхай! Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр эндэхи механизаторнууд нэгэдэхи hуурида гараба. Отделениин комбайнернууд Бальжи Ринчинов, Василий Тыренов, Михаил Серпов гэгшэд үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэжэ байгаа. Мүнөө үедэ тарян ажалай бригаданууд зелёнкоёо богони болзорто хуряажа абахые оролдоно. Энээнтэй хамта, намарай паар хахалагдана, полинууд дээрэхи hолоомон суглуулагдана.

Д. ДОРЖИЕВ.

ХОЖОМ ХОЙНО ГЭЛТЭГҮЙ

Ехээр шармайн оролдожо, зоотехническэ түрүү арга боломжонуудые ажалдаа нэбтэрүүлжэ, эрхим амжалта туйладаг хонишод энэ Хёлгын совхоздо яhала олон. Тэдэнэй нэгэн—гурбадахи, Билюутын отделениин хонишод мүнөө харууhалжа байhан 2394 эхэ хонидойнгоо 1900-ень үрэжүүлжэ үрдиhэн байна. Энэ отделениинхид бүри нёдондо хонидоо hайнаар, эмхи гуримтайгаар, саг болзортонь үрэжүүлhэнэй ашаар хонидынь нэгэ жэгдээр январь-март hарануудта сүм хурьгалжа ходорhон юм. Харин мүнөө тэдэ хурьгадынь эхэhээ илгагдаад байхадаа, түлгын зэргэ болошонхой бэлшэжэ ябана. Тэрэнhээ гадна эндэхид ерэхэ жэлдэ туйлаhан амжалтаяа үшөө дээшэлүүлхэ зорилготойгоор үрэжүүлэгдэхэ эхэ хонидойнгоо ноohо хайшалжа абамсаараа, тэрэ дарыдань алибаа үбшэн хамшагhaa hэргылэн угаагаад, тунгалаг уhатай, тунга ногоотой бэлшээридэ гаргаhан бэлэй. Удаань хурьгадые саг соонь hалгаажа, ондоо хонишодто даалгажа үгэхэ бүхы хэмжээ ябуулгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, хонидоо хүсэд таргалуулжа шадаhан байна бшуу. Тиимэhээ мүнөө тус отделениин хонид саг соогоо таргалжа, тэнхээ тамиртай болоhондоо олоороо ототой боложо, haадгүйгөөр үрэжүүлэгдэнэ гээшэ.

Гэхэтэй хамта нүгөөдэ, хоёрдохи Доодо-Мангиртын отделениинхид дээрэ дурсагдагша хонишод шэнгеэр хони үрэжүүлгэдээ hайнаар бэлдэжэ, эмхи гуримтайгаар эхилээд байна гэхын аргагүй. Эндэхи зарим отаранууд үрэжүүлгын пунктнуудай гэрнүүд сагаадагдаагүй, шорой шэбхэдээ даруулшаhан, задагай зайдан байhaap. Мүн тиихэдэ хүсануудта үгтэхэ нэмэлтэ тэжээл, талха таряанай зүйл, зелёнко, морхооб, үндэгэн гэхэ мэтэ саг соогоо үгтэнэгүй, хододоо таhалдуулагдана. Тиин тэдэ хүсануудынь тамир тэнхээгээр hула дээрэhээ ототой хонидые залхуугаар бэдэрнэ.

— Хонидоо үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ августын 20-до эхилээ hэмди. Үнэндөө таряа хуряалгын үедэ энээн тушаа анхарал багаар хандуулагдаа. Тиигэжэ энэ хүдэлмэримнай бирататайгаар ябаагүй. Иигээд hаяын үдэрнүүдтэ бүхы дутагдалнуудыень усадхалга түргэдхэхэ, яаралтай хэмжээнүүдые абахаар хараалнабди—гээд, тус отделениие эрхилэгшэ Ф. Баженов хөөрэнэ.

Зүтөөр эдэнэрэй гээгдэлгэ ганцашье анхарал багаар хандуулhанhaa дулдыданагүй. Ушарынь гэхэдэ, энэ отделениин үрэжүүлэгдэхэ хонидынь тэнхээ тамираар hула, үшөө хүсэд hайнаар таргалаагүй байhaap. Эгээл энээнhээ болоно, хонидынь саг соогоо ототой болоногүй бшуу. Гадна зарим отарануудайнь хонишод ототой хонидоо илгаха барихадаа яаранагүй. Тиимэhээ намарай hэрюундэ хэнзэ ногоондо атарлан бэлшэжэ таргалха хонидынь орой болотор хашаадаа хаагдаха ушартай болоно. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эндэ ажалайнь эмхидхэл яаха аргагүй hула. Энээн дээрэhээ отделениинь хонишод өөhэдтэнь даалгагдаhан ажалда эрилтэ багатайгаар хандажа, хонидоо түргэн саг соо hайн шанартайгаар үрэжүүлхэ, таряанай hуурида, хэнзэ ногоондо бэлшээжэ таргалуулхые оролдоногүй. Мүн иимэрхүү дутагдалнууд тус совхозой нэгэдэхи Дээдэ-Мангиртын отделенидэ али олон дайралдана.

Саг ябажал байна. Тиин ниитынгээ хонин hүрэгые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ эмхи гуримтайгаар, богонихон болзорто hайн шанартайгаар үнгэргэжэ, нёдондо жэлэйнгээ муу үрэ дүнгые дахинаа дабтахагүйн тула, ойрын сагта зохихо хэмжээ абаха ёhотой.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.
Бэшүүрэй аймаг.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА УРГАСА ХУРЯАЛГА БОЛОН НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1968 ОНОЙ ОКТЯБРИИН 7-ной МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	ороohо таряан: хуряагдаhаниинь	ороohо таряан: сохигдоhониинь	овощ хуряалга	намарай паар хахалалга
Баргажанай	104	99,7	67	56
Бэшүүрэй	99,8	100	88	74
Зэдын	99,1	98	64	49
Яруунын	105	93	47	26
Баунтын	72	100	100	—
Загарайн	103	100	72	69
Захааминай	75	90	33	162
Кабанскын	98	84	48	70
Прибайкалиин	100,4	98	57	90
Хэжэнгын	105	100	100	87
Хяагтын	100,9	99	89	61
Мухар-Шэбэрэй	100,6	99,8	64	79
Сэлэнгын	100,4	100	70	45
Түнхэнэй	98	100	62	59
Улаан-Үдын	101	100	74	62
Хоринн	104	100	40	79
Республика бүхыдөө	101	98	67	62

Ороohо таряанай баян ургаса хуряагдаа. Республикымнай колхоз, совхозууд хабарай тарилгые богонихон болзорто үнгэргэжэ, уhалагдадаг газараа нилээд үргэдхэhэн, минеральна үтэгжүүлгэ элбэгээр хэрэглэhэн байгаа. Энээнтэй хамта, хура бороотой жэл болоно, олонхи ажахынууд нёдондонойхиhoo hураггүй ехэ ургаса абаба. Октябриин 7-ной мэдээнhээ харахада, республикын колхоз, совхозууд ороohо таряа болон бобово ургамалнуудые хадаха түсэбөө дүүргээд, тэрэнэйнгээ 98 процентые хуряажа абанхай. Дунда жэшээгээр гаргахада, гектар бүриhөө 10,6 центнер ургаса абтаад байна. Илангаяа ороohо таряанай баян ургаса Мухар-Шэбэрэй аймагта, эндэ га бүриhөө дунда зэргээр 15,1 центнер, Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудта 14,6 центнер, Зэдын аймагай ажахынууд 12 центнер сохижо абаа.

Таряа хуряалгын хүдэлмэри энэ намартаа олонхи нютагуудта эмхитэйгээр үнгэрбэ. Түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, ажахынууд комбайнуудай агрегадуудые бүлэглүүлэн ашаглаhан, ажалаа бүтээсэтэйгөөр эмхидхэhэн байна. Хүдэлмэриин халуун хаhада поли дээрэ ябаhан агрегадуудта техническэ туhаламжа hайнаар үзүүлэгдээ. Түрүү колхоз, совхозуудта нүүдэл мастерскойнууд бии болгогдожо, тэрэнэй хүдэлмэриие механигууд болон дүршэлтэй слесарьнууд ударидаа. Илангаяа энэ арга Хяагтын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм», «Искра» колхозуудта, мүн таряан ажал ехэтэй Зэдын, Бэшүүрэй аймагуудта hайнаар эмхидхэгдэбэ. Тиигэжэ механизаторнуудта горитой туhа хүргэгдэжэ, намарай сезон соо олохон комбайнернууд мүрысөөндэ шалгараа. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Банзаракца Цыденов энэ намар өөрынгөө агрегадаар мянга гаран гектар шанниисэ амяарман хадаа. Тиихэдэ агрегадаараа 400—500 гектарай баалнуудые суглуулан сохиhон комбайнернууд нютаг бүхэндэ олон. Гадна колхоз, совхозуудта механизаторнуудые урмашуулха хэмжээн хараалагдан, социалис мүрысөөнэй дүнгүүд хододоо гаргагдажа, тэдэнэр урмашуулагдаhан байха юм.

Тиигэбэшье мүнөө саг орой боложо, хуряалгын хүдэлмэри унжагайржа байна. hүүлэй мэдээнhээ харахада, үшөөл олон гектарай ороohо таряан сохигдожо абтаагүй байhaap. Илангаяа Яруунын, Захааминай, Кабанскын аймагуудай ажахынууд бүхы ороohото ургамалнуудаа хуряажа дүүргээдүй. Энээнтэй хамта, полинууд дээрэхи hолоомо суглуулга зарим ажахынуудта мууса эмхидхэгдэнэ. Намарай паар хахалха түсэбөө олонхи ажахынууд дүүргээгүй. Республикымнай ажахынууд мүнөө намар 217 мянган гектарта намарай паар хахалха аад, түсэбөө орейдоол 62 процент дүүргээ бшуу. Таряан ажал горитой эрхилдэг Зэдын аймагта түсэбынь хахадлагдаашьегүй үлөө. Сэлэнгын, Улаан-Үдын аймагуудай колхоз, совхозуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүй. hүүлэй hарада наратай дулаан үдэрнүүдэй байбашье, зарим нютагуудта ажалай эмхигүй дээрэhээ намарай паар хахалалга удаараhан байна.

Тиихэдэ республикамнай овощ хуряаха түсэбөө 67 процент дүүргэнхэй. Бүхыдөө 1451 гектарта овощ таригдаhан аад, 877 гектарынь хуряагдаад байна. Саашадаа ямар зорилго табигдахаб гэхэдэ, колхоз, совхозууд намарай хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэхэ ёhотой. Механизаторнуудай бүхы хүсые эдсүүлжэ, таряа хуряалгаа сүм дүүргэжэ, полинууд дээрэхи hолоомо суглуулжа абаха шухала. Ниитын малда нёдондонойхиhoo ехэ үбhэ тэжээл бэлэдхэгдээшье haa, hолоомоной шанартай hайн байхадань hүриижэ, малай байрануудаар зөөжэ ababал, ажахынууд адууhа малаа тарган, садхалан үбэлжэлгөөр хангаха аргатай бшуу. Мүнөө үедэ овощ хуряалгые богонихон болзорто дүүргэхэ, зеленкоёо саг соонь hүриилжэ абаха гээшэ харюусалгатай хэрэг.

hҮҮЛЭЙ hОНИН

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Финляндиин Республикын Президент У. Кекконентэй уулзаа

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Финляндиин Республикын Президент Урхо Кекконенэй уряалаар октябриин 7—9-нэй үдэрнүүдтэ Финляндида, Ханко ба Хельсинкидэ айлшалаа.

Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Президент хэдэн удаа хөөрэлдэбэ. Тэдэнь сэхэ, хани ёhоной оршон байдалда үнгэрөө. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ уласхоорондын шухала хэрэгүүдээр, совет-финляндиин харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэhэн байна.

Эб найрамдал сахиха, Европын ба бүгэдэ ниитын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, бүхы арадуудай хоорондохи эбтэй хани харилсаа хүгжөөхэ зорилгонуудые уласхоорондын хэрэгүүдтэ хойшодоошье хүтэлбэри болгохоор Советскэ Союзай, Финляндиин правительствануудай шиидэнхэй байhые А. Н. Косыгин, У. Кекконен дахинаа элирхэйлэн мэдүүлбэд.

Советскэ Союзай, Финляндиин хоорондохи бүхы харилсаан амжалтатайгаар хүгжэнэ, финшье, соведшье арадуудта аша туhатай байна гэжэ ханамжатайгаар тэмдэглэбэ. Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туhалалсалга тухай 1948 оной договор совет-фин харилсаа хүгжөөхэ бата үндэhэн болоо, байhaapшье гэжэ тэмдэглэгдээ. Эдэ харилсаанууд саг зуурын бодолоор бэшэ, харин хоёр ороной арадуудай гол шухала зорилгонуудай үндэhөөр байгуулагдадаг гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл харуулна.

Совет, фин арадуудай хоорондохи хани барисаае, үрэ ехэтэ харилсаае бүхы талаарнь хүгжөөлгэдэ зорюулагдаhан Советскэ Союзай, Финляндиин правительствануудай хараа шэглэлэй хэлбэришэгүй байhанда найдадаг байhанаа А. Н. Косыгин, У. Кекконен элирхэйлэн мэдүүлбэд.

Мүнөөнэй уулзалга, хоёр орондо хабаатай асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэhэн ушар мүн лэ тэрэ зорилгодо таараха байна гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Финляндиин Президент нэгэн hанаалтайгаар мэдүүлээ.

Октябриин 9-дэ А. Н. Косыгин Эхэ орондоо бусахаяа мордоо.

Хани ёhоной уулзалга

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Албанай бэшэ хэрэгээр Финлянди ошоhон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн А. Н. Косыгин Финляндиин Компартиин ЦК-гай политбюрогой, Секретариадай гэшүүдтэй уулзаба.

Хани, нүхэд ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ хоер партиие hонирхуулдаг уласхоорондын байдалай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй асуудалнууд хэлсэгдэбэ.

ТАРЯАШАДАЙ АМЖАЛТА

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула ПЕНЗЕНСКЭ ОБЛАСТИИН хүдөөгэй ажалшад hайн ургаса хангаад, хуряалгаяа амжалтатайгаар үнгэргэжэ, гүрэндэ ороohо таряа худалдаха түсэбөө горитойгоор үлүүлэн дүүргэбэ.

Областиин колхозууд, совхозууд 1017 мянган тонно ороohо, тэрэ тоодо 769 мянган тонно эдеэ хоолой культурануудые бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаа. Тэрэшэлэн крупяной, бобово, малай тэжээлэй ургамалнуудые худалдаха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. Иимэ ехэ таряан гүрэндэ түрүүшынхеэ худалдагдаба.

Партийна, совет органууд, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй эмхинүүд таряа хуряалга, тушаалгын үедэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

Гүрэндэ таряа худалдалга үргэлжэлhөөр.

* * *

Социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө мүрысэн, КАЛИНИНГРАДСКА ОБЛАСТИИН ажалшад гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө горитойгоор үлүүлэн дүүргэбэ. 25 мянган тонно ороohо таряан бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаа.

Гүрэндэ таряа худалдалга үргэлжэлhөөр.

Харилсаа холбоо байгуулха тухай хэлсээн

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй, «Электроконсульт» (ЭЛК) гэжэ итальян фирмын хоорондо энергетикын, гидротехническэ барилгануудай талаар научно-техническэ харилсаан тухай хэлсээн баталагдаба. Мэдээсэлнүүдые хоорондоо абалсаха, симпозиум, удые үнгэргэхэ, хамтадаа шэнжэлгэ хэхэ тухай хэлсээн туйлагдаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЖЭШЭЭ ХАРУУЛАН

Би мартагшагүйб. 1967 оной хабарай hүүл багаар hэн. Тиихэдэ голодоhондо гаргагдаhан эхэ хонидые суглуулжа, отара болгон бүридхөөд, тэрэнээ бэлшээн таргалуулха, тиигээд гүрэндэ худалдаха гэжэ хараалагдаhан байгаа. Теэд энээнээ хэндэ даалгажа үгэхэ гээшэбибди гэжэ правлениин зүблөөн дээрэ зүбшэн хөөрэлдэжэ байтарнай газааhаа коммунист Калашников орожо ерэбэ.

— Нэгэ отара эхэ хонид голодоhондо гараа гэжэ дуулаа hэм, зүб гү?—гэжэ тэрэ бидэнэрые шарайшалан хараад, асууба.

— Зүб даа. Колхозойнгоо бүхы хонин hүрэгhөө хүгшэрhэн эхэ хонидые суглуулжа, нэгэ отара болгообди. Энээнээ hайн бэлшээритэй газарта абаашажа байлгажа, таргалуулха гэжэ шиидэгдээ,—гээд харюусабабди.

— Тэрэ отараhаатнай түл үшөө нэгэ дахин абажа болохогүй юм гү? Хэрбээ дахин хурьгалуулаа hаа, хойто жэл нилээд хэмжээнэй ноохо, мяха абахаhаа гадна, хэды олон хурьга тэжээхэ гээшэбибди,—гээд тэрэмнай ехэл халуунаар бидэнэртэ зугаалба.

— Танай hанамжа бэелүүлэгдэмээр шэнги hанагдана. Теэд голодоhондо гараhан иимэ хонидой хойноhоо хэн харууhалхаб?—гэжэ Калашниковhаа асуугдаба.

— Этигээ hаатнай би абахаар байнаб,—гэбэ тэрэмнай.

Тиин Коммунис партиин гэшүүн нүхэр Калашников хонишон боложо, отарыемнай даажа абаа hэн. Голодоhондо гараhан мал таргалуулха, тиигээд үшөө тэрээнhээ түл абаха гээшэ тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ ааб даа. Нилээд оролдохо хэрэгтэй. Теэд нүхэр Калашников бэрхэшээлhээ тунхарагүй, үнгэрhэн жэлэй үбэлжэлгые жэнжадгүй дабажа гараа. Түлшье олоор абаа.

Иигэжэ коммунист Калашниковай hанамжа, оролдолгын хүсөөр хонин hүрэгнай үшөө олон боложо, баялиг дээрэмнай горитойхон зөөри нэмэгдэhэн жэшээтэй.

Эрхим механизатор гэжэ колхоз соогоо алдаршаhан, КПСС-эй гэшүүн И. П. Григорьев тухай нэгэ хэды үгэ дурдаhуу. Нүхэр Григорьев арбан юhэдэхи жэлээ трактористаар хүдэлнэ. Энэ хугасаа дотор олон түхэлэй трактор жолоодожо үзэhэн хүн ааб даа. Зүгөөр энэ нүхэрнай газар хахалхадаашье гү, али тариа хуряалга дээрэшье, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ гү, али ондоошье хүдэлмэридэ ябахадаа абьяастайгаар, эрмэлзэлтэйгээр ажалладаг. Жэшээ болгон хэлэхэ болоо hаа, Григорьев хабарай тарилгын үедэ 95 гектар газарта үдэрэй туршада таридаг байhан. Харин нормонь 39 гектар байдаг юм. Энэмнай ажал хүдэлмэридөө коммунис ёhоор хандадаг ёhотойл халан абамаар жэшээ болоно бшуу. Мүн нүхэр Григорьев түрэлхидэй комитедэй гэшүүн, үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ баhал анхаралаа табижа ябадаг.

Энээнтэй дашарамдуулан ажалай үшөө нэгэ баатар, эдэбхитэн, коммунист тухай хөөрэhүү.

Кирилл Фролович Ткачёв 2-дохи бригадые эрхилэгшээр хүдэлдэг.

Нүхэр Ткачёвой эндэ ерэхэhээ урид тус бригада колхоз соогоо эгээн гээгдэнги гэжэ тоологдодог hэн. Эдлүүриин hайн газартайшье hаа, ороохо тариянай бирагүйхэн ургаса абадаг байгаа, сабшалан дээрэhээньшье үбhэн багаар суглуулагдадаг hэн. Мал ажалhаань мүн баhа өөдэгүйхэн олзо доход колхозой кассада ородог бэлэй.

Харин мүнөө хоёрдохи бригада газар тариалангаа hайнаар элдүүрилдэг, ороохоной үндэр баян ургаса хуряадаг гэжэ алдаршанхай. Энэнь имагтал нүхэр Ткачёвой, бүхы бригадынхидай үүсхэл оролдолгын ашаар түйлагдаа ааб даа.

— Хайшан гээд иимэ амжалта түйлабабта?—гэжэ нүхэр Ткачёвhоо асуугаа hаатнай иигэжэ хэлэхэ:

— Хүдөө ажахын үйлэдбэринэн түрүүн газар тариалангhаа дуудыдана гээшэ. Хайшан гэжэ тэрэнээ элдүүрилнэш, үтэгжүүлнэш, мүн севооборот гээшые ямараар хэрэглэнэш—эдэ бүхы юумэнhээл ороохо тариянай болон ногооной ургаса элбэгээр абтана.

Манай бригадынхид севооборот гээшые зүбөөр хэрэглэдэг. Энээнэйнгээ ашаар ороохо тариянайнгаа ургасые нилээд дээшэлүүлжэ шадаабди. Мүн тэндэ шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргадаг болообди. Илангаяа уhалуурин газарые hайнаар үтэгжүүлхэ, элдүүрилхэ гэжэ оролдонобди. Жэшээнь, 105 гектар тиимэ газар дээрээ гектарай дунда зэргээр хоёр зуугаад килограмм минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа hэмди. Тэрэнэйнгээ ашаар энэ жэл 23 центнер шэниисэ гектар бүриhөөнь хуряажа шадаабди. Дүрбэн отара хонин, эбэртэ бодо малай хоёр гүүртэ манай мэдэлдэ бии. Эдэнэртээ үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ үбhэ болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго урдаа табяа hэмди. Тиин нуга сабшалан hайжаруулха горитойхон хүдэлмэри хэгдээ, тэрэмнай hайнаар шэбхэжүүлэгдээ гээшэ. Мүнөө тэндэhээмнай гектарай дунда зэргээр арбан найман центнер эрхим шанартай үбhэн абтана.

Зүб даа. Газар тариалангда, сабшалангдаа эзэн ёhоор хандадаг ушарhаань иимэ амжалта ерэнэ ха юм. Ткачёвой үшөө нэгэ нюусань юуб гэхэдэ, бригадынгаа бүхы хүдэлмэрине hайнаар эмхидхэжэ шададаг.

Колхознигуудайнгаа ганса ажал хүдэлмэреэр hонирходог бэшэ, мүн ажабайдал, ажаhуудал түшаань анхаралаа табижал ябадаг. Хэндэб даа, ямар нэгэн бэрхэшээл ушараа hаань, тэрээндэ үнэн зүрхэнhөө туhаладаг. Нүхэр Ткачёвые зоной дунда хүндэтэй, магтаалтай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн гэжэ хэлээ hаа алдуу болохогүй.

Хэдэхэн үгөөр хэлэхэ болоо hаа, колхозоймнай партийна организациин коммунистнууд бүхыдөө хамтын хэрэгтэ эзэн ёhоор хандадаг, артелиингээ баялигые улам саашань арьбадхажа, ажабайдалаа улам бүри hайн hайхан болгохо хэрэгтэ hаналаа табидаг гээшэ. Имагтал манай артелиин тариашадай, малшадай, тэрэ тоодо манай партийна организацин гэшүүдэй хүсэл оролдолгын ашаар hүүлэй хэдэн жэлэй туршада табан хушуун адууhа малнай улам олошороо, мяха, hү, нооho элбэгээр абадаг болообди, ороохо тариянай ургаса нилээд дээшэлээ, нуга сабшаламнайшье hайнаар ургана.

Теэд түйлаhан энэ амжалтаараа hанаагаа амархагүйбди. Мүнөө бүхы хүдэлмэримнай агууехэ Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагданхай. Тиин фермэ, отара дээгүүр, нуга, сабшалан болон тариалан дээгүүр ажалай халуун амисхал улам бүри эршэдэжэ байнхай.

Колхознай түсхай шэглэлтэй ажахы болохо юм. Ехэнхидээ тариан ажал болон хонин hүрэг үсхэбэрилдэг болохобди. Энэмнай муу бэшэ. Манай эндэ ороохоной hайн ургаса абтадаг, бэлшээришье бии, дүй дүршэл ехэтэй хонишодшье олон. Гэхэтэй хамта hаяхан абтаhан «Буряадай АССР-эй колхоз, совхозуудта хони үсхэбэрилхэдэнь туhа хүргэхэ тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол республикымнай бүхы ажалшадай, илангаяа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда халуунаар угтагдаад, хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэгдэжэ байhаниинь мэдээжэ. Манайшье хонишодой, тариашадай дунда энэ асуудал тушаа халуун хөөрэлдөөн боложол байдаг. Хонин hалбаряа саашадань улам бүри хүгжөөхэ, хониной мяха, нооho элбэг ехээр абадаг болохоhоо гадна, тэрэнэйнгээ өөрынь үнэ сэн хямдаруулха талаар ямар хэмжээнүүдые абахаб гэжэ зүбшэн хэлсэгшэбди. Харюусалгатай энэ хараа шугам бэелүүлхэ хэрэгтэ манай колхозой коммунистнууд эдэбхи үүсхэл бадаруулан, хүбитаяа оруулалсахал байха гэжэ найдагдана.

В. ИВАНОВ,
Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай конструкторска бюродо комсомол басаган Наталья Кихней техникээр хүдэлжэ эхилhээр хоёр жэл болобо. Энэ үе соо өөрынгөө мэргэжэл hайнаар шудалжа, хүдэлмэриндөө ехэ амжалта туйлана. Тиигэжэ комбинадай залуу мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болонхой. Наталья Кихней комбинадай соёлой байшангай дэргэдэхи уран hайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүнөө ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа шэнэ амжалта туйлажа байнхай.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Наталья Кихней.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ЗАЛУУШУУЛАЙ hУРАЛСАЛ

КАБАНСК. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе, мүн ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө Кабанскын аймагай комсомолшууд болон залуушуул эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна. Тиихэтээ хамта, эдэнэр эрдэм бэлигээ, политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхые үнэн зүрхэнhөө оролдоно.

Аймагай оршом соо үдэшын 8 дунда hургуули хүдэлнэ, заочноор hурагшадта заабари үгэхэ 9 пункт эмхидхэгдэнхэй. Иимэ hуралсалда залуу наhанай 1300 гаран хүдэлмэришэд, колхозчигууд ба алба хаагшад хабаадажа байна. Мүн тэрэшэлэн комсомольско политhуралсалай 42 кружок эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ мянга гаран залуу үетэн ябахань гээшэ.

Залуу үетэнэй энэ hуралсалые аймагай комсомолой организаци толгойлно. hуралсал тухай асуудал комсомолой суглаанууд дээрэ хэлсэгдэнэ, залуу хүнүүдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдана.

Залуушуул ба комсомолшуудай hуралсал тухай асуудал ВЛКСМ-эй райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Комсомолой райкомой секретарь Г. Новолодскиин хэhэн элидхэлые тон анхаралтайгаар шагнажа, гүнзэгы бодомжотойгоор зүбшэн хэлсэбэ. Энэ хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дундануудые, алдуу эндүүнүүдые зайсуулха, hуралсалай байдалые улам hайжаруулха зорилго хараалагдаба.

И. ГАВРИЛИН,
«Байкальские огни» газетын редакторай орлогшо.

ОЙН УГТАМЖАДА

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор **абтаба). hаяхан КПСС-эй Зэдын райкомой пленум болоо. Пленум дээрэ «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл ба аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай» асуудал табигдаба.**

Табигдаhан асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь А. Р. Потепалов элидхэл хээ. Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадажа, «Мир» колхозой партномой секретарь Ц. С. Субанов, Оёорой совхозой гурбадахи отделениин тугалшан М. Б. Гендунов, Борьёогой совхозой парткомой секретарь С. Д. Гомбожапов, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Гармаев болон бусад олон нүхэд үгэ хэлэбэ.

Зүбшэгдэhэн асуудалаар тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалhан дэлгэрэнгы тогтоол абтаба.

Г. БАДМАЖАПОВ.

ПРОФСОЮЗАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ СЕМИНАР

Республикын ниислэл Улаан-Үдэдэ дунда ба дээдэ hургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай месткомуудай түрүүлэгшэнэрэй семинар болоhон байна.

Профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ О. Т. Хадахана СССР-эй профсоюзуудай XIV съездын дүнгүүд ба профсоюзай организацинуудай зорилгонууд тухай дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ. Профсоюзай хүдэлмэрие эмхидхэн ябуулха гол шухала асуудалнуудаар элидхэлнүүд хэгдэhэн, захяа заабаринууд үгтэhэн, мүн уласхоорондын байдал тухай лекци уншагдаhан байха юм.

Семинарта хабаадагшад Ивалгын кондитерска фабрика ошожо, тэндэхи ажалшадай хэрэг үйлэтэй, профсоюзай организациин хүдэлмэритэй танилсаба. Республикын эдеэ хоолой промышленностиин түрүү предприятиин коллективэй байдалhаа hонирхон халан абамаар юумэнүүд олон байгаа ааб даа.

Б. БИРБАЕВ,
семинарта хабаадагша, багша.

ХОРЁОД ОНУУДАЙ ЭХЕЭРБЭЛЭЙ!

Арад зонойнгоо дунда солоёо дуудуулhан манай комсомолой тогтон мүндэлhөөр 50 жэлэйнь ойн баярай болохоёо байхада, 45 жэлэй саана комсомолой гэшүүд болоhон Улан нютагай хэдэн залуушуул тухай хөөрэбэл, мүнөөнэй хүнэй hонирхомоор байха бэзэ гэжэ hанагдана.

Манай Буряадай республикын бии болохоhоо урид Баргажанай буряадууд аяар холын Шэтэдэ мэдэлтэй тусгаар аймаг байhан дээрэhээ хүршэ ород зонhоо тиимэ таhаранги, орон доторой политическэ байдалhаа гээгдэнги байhан юм. Арад зоной, тэрэ тоодо залуушуулай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй шахуу, ном hудар, газетэ гэжэ абтадаггүй байгаа бшуу.

1923 ондо Буряадай автономито республика болон тогтожо, партиин ба комсомолой аймагай комитедүүдэй түбхинэхэhөө урид Баргажанай буряад залуушуулай дунда комсомолой гэшүүн болоhон нэгэшье хүн байгаагүй даа. Харин 1923 ондо бидэнэр, жэшээлбэл, Уланай хэдэн залуушуул манай дунда комсомолой ячейкэ бии болгохо тушаа гүйлтэ хэжэ эхилhэн байгаабди.

1924 оной январьда айком комсомолой инструктор Д. Васильев манай Улан ерэжэ, залуушуулай суглаан дээрэ «Комсомол, тэрэнэй гэшүүдэй уялганууд тухай» элидхэл хэлэжэ, манай дундаhаа комсомолдо орохо дуратай байhан залуушуулые бэшэжэ абаа hэн. Тиигээд тэдэнэй суглаан дээрэ комсомолой түрүүшын ячейкэ эмхидхэгдэжэ, тэрэнэй түрүүлэгшэ секретарь хоёрые hунгаhан бэлэйбди. Тиихэдэ Казаков Федор Александр хоёр, Баранов Михаил, Цивилев Парфений, Тараскин Василий, Биданова Вера, Тараскина Анна, мүн энэ статьягай автор комсомолдо ороhон байгаабди.

Удаань инструктор Васильев дээшээ гаража, Элhэн, Хурамхаан, Дэрээн нютагуудта баhа комсомолой ячейкэнүүдые эмхидхэhэн бэлэй.

1924 оной март hарада Баргажанай комсомолой нэгэдэхи съездын болоходо, Уланай комсомолшуудай дундаhаа Казаков Мужанов хоёр хабаадалсаhан юм.

Бидэнэр комсомолой гэшүүд болоходоо бүхы бэеэ өөрынгөө Совет ороной, арад зоной мэдэлдэ үгэбэбди, өөhэдынгөө сэдьхэл зүрхэ, хүсэ шадалые шэнэ байдал байгуулхын тулада зорюулха уялгатайбди, тэрэнэй тула эгээн түрүүн хүн түрэлтэнэй бии болгоhон соёл культурые шудалхын түлөө оролдохо ёhотойбди, ажабайдалаараа арад зондо жэшээ харуулха уялгатай болобобди гэжэ ойлгожо абаа бэлэйбди.

Комсомолой съездhээ бусахадаа нэгэ «красулька» гэжэ морин анзаha, гүрэнэй ороохоной магазинhаа хүрэнгын үрэhэ абаха саарhа абажа бусаhанаа огто мартагшагүйб.

Комсомолдо ороhон тэрэ Казаковтан Улан тосхоной эгээн зүүн захадань hуудаг, теэд газаагаа ган гэхэ нохойгүй, гэртэнь ороходо унтари, эдихэ хоол гэхэ юумэ харагдагшагүй hэн. Эхэ, эгэшэтэйгээ бултадаа хүршэ hуудаг нюдарган Корнаковой хүдэлмэридэ ябадаг, тэндэhээ асарhан үдэрэйнгөө хоол болохо хартаабха, халбаашха хилээмээ тэрэ сагтань эдижэ орхидог байгаа бшуу.

Тэрэ үедэ комсомолдо ороhон минии үетэн өөhэдынгөө бэелүүлхэ уялгануудые яhала дүүргэhэн, комсомолой нэрые гутаагаагүй, дээрэ үргэжэ ябаhан байха. Жэшээлбэл, Казаков А. 1924 оной август hарада Дээдэ-Үдэдэ түрүүшынхеэ нээгдэhэн совпартhургуулида намтай хамта ерэжэ hураад, тэрэнэй hүүлдэ Улаан сэрэгэй hургуулида hуража, бүхы

наhан соогоо—подполковник
тороо Совет Армида алба
амаралтада гараа hэн. Тарас
Баргажан нютагтаа хүдөө
хые социалис ёhоор хүгж
тулада бүхы оюун бодолоо,
гажал шадабаряа зорюулжа,
хозой бригадир, түрүү
МТС-эй директор, сомоной
дэй гүйсэдхэхэ комитедэй
лэгшээр амаралтада гаратараа
hал хүдэлhэн эдэбхитэн мүн
раскина А. И. Баргажанай
эхэнэрнүүдэй дунда яhала
хүдэлмэри ябуулжа, тэд
hургуулитай, политическэ
соролтой, ариг сэбэрые са
шэнэ байдалтай боложо а
хынь, ниитын хүдэлмэридэ
далсадаг болохынь тулада
шадалаараа, хайратэ залуу
найнгаа зүрхэнэй хүдэлхэ
литор оролдоhон байха. Би
М. болбол комсомолой эдэб
дэй нэгэн, олоной дунда хүн
ри хэлсэдэг, яhала хүндэтэй
ябаhан юм. Мүн нүгөөдүү
шадал соогоо оролдожо,
зонйгоо ажалда эдэбхитэйгээ
дэлжэ ябадаг хүнүүд байга

Мүнөө тэрэ хорёод ону
үеын комсомолшуудай олон
үгы байбашье, хүбүүд, басага
эхэ эсэгэнэрэйнгээ
hаа гарангүй, Эхэ ороной
коммунизм тээшэ дабшажа
да аhан шадал соогоо оролдо
дэлжэ ябадаг. элдэбын шад
тай хүнүүд болонхой.

Энэ 45 жэлэй турша соо
най комсомолой организацин
шүүд байhан хэдэн зуугаад
шанар, хүдөө ажахын мэргэ
тэд, сэрэгэй командирнууд,
hалбарнин хүтэлбэрилэгшэд
най республика болон ондоо
газар нютагуудаар таранхай
шэ ааб даа.

Б. МУЖАНОВ,
хорёод онуудай комсомолой гэшүүн, тусхайта пенсионер.

КОМСОМОЛШУУД ТҮРҮҮЛhЭЭР

Нооhо угаадаг фабрика республикымнай промышленна томо предприятинуудай нэгэн юм. Байгша ондо энэ фабрика түсэбэй ёhоор 23 мянган тонно нооhо бэлэдхэхэ даабаритай байhан юм. Иимэ хэмжээнэй нооhон гансахан манай республикада бэлэдхэгдэнэ бэшэ, мүн Красноярска, Приморско хизаарнуудhаа, Амарай, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудhаа асарагдана. Сентябриин 10-да нооhо бэлэдхэхэ жэлэйнь түсэб дүүргэгдэнхэй. Тэрэ нооhон үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхынгээ урда тээ сэбэрлэгдэн угаагдадаг, удаань илгагдадаг. Энэ хүдэлмэри комсомол-залуушуулай бригадануудай хүсөөр хэгдэнэ. Мүнөө тэндэ 14 тиимэ бригада хүдэлнэ.

Коммунис ажалай ударник, комсомолой гэшүүн Светлана Зайцевагай хүтэлбэрилдэг бригада фабрикадаа хүндэтэй. Тэрэ бригадада коммунис ажалай ударнигууд Александра Назимова, София Фоина болон бусад хүдэлнэ. Ажалай эдэ түрүүшүүл халаанайнгаа даабари үдэр бүхэндэ 112—115 процент дүүргэнэ. Июль hарын хүдэлмэриин дүнгөөр тус бригадада фабрикын дирекциин, партийна, комсомолой организацинуудай дамжуулгын вымпел барюулагдаhан байгаа. Дурсагдаhан бригада эрхим хүдэлмэриингөө үрэ дүнгөөр КПСС-эй XXIII съездын ба Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна. Мүнөө энэ бригада Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэдэ хүртэхын түлөө тэмсэлэй үүсхэлшэд бо
хой.

Тэрэшэлэн коммунис аж
ударник, комсомолка Юлия
тоевагай даадаг бригада ажа
эрхим үрэ дүн түйлана. Энэ
гада хоёрдохи кварталай дүн
нооhо угаадаг, хатаадаг цех
гоо түрүү hуури эзэлжэ,
дамжуулгын вымпелдэ хүр
байна.

Фабрикын комсомол
ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойе ажа
амжалтаар угтахын түлөө со
лис мүрысөө үргэнөөр дэлгэ
лээ. Фабрикын бүхы комсо
шууд тус бүридөө социалис
ганууды абаад, тэрэнээ нэр
түрэтэйгөөр дүүргэхын тү
тэмсэнэ.

Д. КОЛМАКОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ХҮДЭЛМЭРИШЭ БАСАГАД ТУХАЙДАА

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын цех түрүү цехүүдэй нэгэн болодог. Эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаhан энэ цехэй коллектив коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө hэмнай. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе ажалай шэнэ баатаршалгануудаар угтаха зорилго урдаа табиhан манай цехэй хэдэн зуун хүдэлмэришэд хүсэ шадалаа элсүүлэн, эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна.

Тиигэжэ участогууд, бригаданuудай дунда социалис мүрысөөн дэлгэржэ, хүдэлмэришэн бүхэн hайн шанартай продукци бүри ехээр Эхэ орондоо тушааха эрмэлзэлгэ гаргана бшуу. Манайшье бригадын басагад даажа абаhан ажалаа hайн шанартайгаар бүтээхые оролдоно. Бидэнэр зайн галай гүйхэ утаhа түсхай хэмжүүрээр тайража нэгэ бэе болгон суглуулнабди. Энэ харюусалга ехэтэй ажал. Халта буруугаар утаhа суглуулаа hаа, хэдэн олон хүдэлмэришэдэй бүтээhэн ажал миин хосорхо болоно. Манай басагад энээниие hайн ойлгоно. Тиимэhээ өөр өөртөө ехэ эрилтэ табин ажаллажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана. Ажалша бэрхэ Александра Можаева, Аня Ковалева, Ида Филатова гэгшэд үдэр бүриингөө даабари 120—125 процент дүүргэжэ, нүхэдтөө түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Аня Ковалева үдэшын лесотехникумдэ, Александра Можаева Зүүн Сибириин технологическа институтда hуралсана. Ида Филатова түмэр замай техникум hаяшаг дүүргээд, манайнгаа бригадада ажаллажа байhаар. Иимэ hайн бэлэдхэлтэй, мэргэжэлтэй байhан тула эдэ басагад гансал hайн шанартайгаар продукци бүтээжэ, хиналтын таhагта табан сэгнэлтэтэйгээр тушаана.

Локомотив хабсаралгын
коллектив сентябрь hар
түсэбhөө гадуур ВЛ 55-24
хэлэй электровоз заhаб
гаргажа, Зүүн Сибириин
замшадта тушааба. Энэ
хэдэн зуун хүдэлмэришэд
зоригтойгоор. нэгэ hана
долтойгоор ажаллаhые гэ
Эндэ манайшье басагадай
долго габьяа бии. Тиин Л
комсомолой 50 жэлэй ойе
тэй түрэтэйгөөр угтажа, ко
лой 50 жэлэй хүндэтэ нэр
гэдэ хүртэхын тула бидэнэр
хүсэ шадалаа элсүүлэн ажа
байнабди.

Л. ПОЛЯКОВА,
Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй локомотив хабсарал... цехэй бригад...

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭhЭН ФЕРМЭДЭ

АЖАЛША БЭРХЭ КОЛЛЕКТИВ

— Манай колхозой hаалиин фермын хүдэлмэришэд энэ жэл гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө болзорhоонь холо урид дүүргэжэ, ажалай ехэ амжалта түйлаа. Тиихэдэ колхозоймнай шубуушад баhал hайнаар хүдэлнэ. Тахяагай фермын ажалша бэрхэ коллектив суурхана. Энэ коллективые партиин гэшүүн Георгий Архипович Бельский хүтэлбэрилдэг юм,—гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой главна зоотехник Яков Оширович Шангин хөөрөө hэн.

Энэ ажахын тахяагай фермэ колхозойнгоо түб hууриhаа 500—600 метрэй зайда оршодог юм. Тэндэ хамта дээрээ арбан шубуушан хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь удаан саг соо шубуушанаар ажаллажа, даажа абаhан ажалайнгаа «нюусануудые» hайнаар ойлгоhон, баян дүй дүршэлтэй болоhон хүнүүд юм. Жэшээлэн хэлэбэл, Екатерина Изосимовна Якимова 8 жэлдэ таhалгаряагүй шубуушанаар хүдэлнэ. Нүхэр Якимова өөрынгөө ажал хүдэлмэри тухай иигэжэ хөөрэбэ:

— Урдань янза бүриин ажалда ябагша hэм. Шубуушанаар хүдэлжэ эхилhээр өөрынгөө эгээл шадаха ажалда орооб гэжэ hанагшаб. Саашадаашье энэ хүдэлмэридөө хүдэлхэ хүсэлэнтэйб

Екатерина Изосимовна зүб лэ хөөрэнэ даа. Өөрынгөө дуратай ажалда ямаршье хүн хододоо хүдэлhэйб гэжэ hанангүй яахаб! Ажал хүдэлмэриншье урагшатай байхал. Эндэхи шубуушад М. К. Гуслякова, З. К. Якимова, Х. К. Калашникова, В. Ф. Гуслякова болон бусад өөhэдынгөө хүдэлмэридэ үнэн зүрхэнhөө хаб-дажа, ажалдаа ехэ амжалта түйлахые оролдожо, коллектив соогоо эбтэй эетэйгээр хүдэлхые хүсэнэ.

«Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд hүүлэй 2—3 жэлэй туршада шубуу үсхэбэрилхэ асуудалда онсо анхарал хандуулдаг болоо. Урдандаа ажахын шубуунай фермэ таарамжагүй, муу байрада байдаг байгаа. Үнгэрhэн хоёр жэл соо 14 мянган тахяагай багтаха типовой хоёр байра баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Энэ жэлдэ 7 мянган шубуунай шэнэ байра баригдаад, hаяын үдэрнүүдтэ тушаагдахань. Үбэлдөө үдэрэй богони болоходо, тахяанууд hаруул газар бэдэрдэг гээшэ. Тиимэhээ шубуунай байра соо электрын гэрэл оруулагдажа, сүүдхэдээ 12—14 час соо hаруул байлгагдадаг болоо. Тахяагай байрые уурал дулаасуулха түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Тэрэнэй ашаар байра соонь хододоо хуурай байдаг болонхой.

Фермэ дээрэнь шубуу харууhалха ёhо гуримууд нарин нягтаар сахигдана. Тахяануудынь түсхай рационой ёhоор эдеэлүүлэгдэнэ. Тэдэндэ таряа талханай зүйл дуран соонь үгтэдэг юм. Мүн машинадагдаhан hүн, яhанай гурил болон элдэб янзын бодосууд үгтэжэ байдаг. Энэ жэлhээ эхилжэ тахяануудай рациондо куузику оруулагдаа.

Энэ ажахынхид жэл бүри эхэ тахяануудайнгаа 30 процентые илгажа, мяханай комбинадта тушаадаг юм. Тиигээд тэдэнэй шэнээн дальбараануудые hайнаар харууhалжа томо болгоод, фермынгээ тахяануудай тоо толгой гүйсэлдүүлнэ. Мүнөө шубуунай фермэдэ 13 мянган эхэ тахяа тоологдоно. Жэлэй дүүрэтэр энэ ажахынхид 21 мянган тахяатай болохо зорилготой.

Фермын шубуушад дальбараануудые hайнаар харууhалхые ехэтэ оролдоно. Энээн тушаа фермые даагша Г. А. Бельский иигэжэ хөөрэнэ:

— Үндэгэ олоор абахын тула дальбараануудые багаhаань hайнаар харууhалха, зүбөөр эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиигээл hаа, үндэгэншье абтаха, тахяагайшье мяхан элбэгжэхэ ёhотой.

Фермые даагша Георгий Архиповичай хөөрөөе колхозой главна зоотехник Я. О. Шангин—«тон зүб хэлэнэт. Зорилгоёо зүбөөр ойлгоот» гээд, дэмжэнэ.

Шубуу үсхэбэрилгын хүдэлмэридэ онсо анхаралай хандуулагдаhанай ашаар колхозой тахяагай фермын коллектив энэ жэлдэ ехэ амжалтатай ажаллажа байнхай. Жэл соо хамта дээрэнь 1 миллион 400 мянган үндэгэ абажа, гүрэндөө 1 миллион 50 мянгыень худалдаха түсэб фермын коллективтэ үгтэhэн байгаа. Сентябриин 15-най мэдээгээр эндэхи шубуушад 1 миллион 67 мянган үндэгэ гүрэндэ худалдажа, түсэбөө болзорhоонь зуу гаран хоногоор урид дүүргэв. Колхозой тахяагай фермын хүдэлмэришэд жэлэй эхиндэ эхэ тахяа бүриhөө дунда зэргээр 90 үндэгэ абаха гэhэн социалис уялга абаа hэн. Теэд тэдэнэр hаяхан социалис уялгадаа «заhабари» оруулха баатай болоо hэн. Мүнөө тахяашад энэ жэлдэ шубуун бүриhөө 100 үндэгэ абаха зорилго урдаа табяад, фермын арга боломжые гүйсэд хэрэглэжэ, оролдосотой hайнаар хүдэлжэ байнхай. Энэ фермынхид жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 250—270 мянган үндэгэ гүрэндөө худалдахаар зориглонхой.

— Бүхы аймагайнгаа энэ жэл соо гүрэндэ үндэгэ худалдаха түсэбэй 70 шахуу процентые манай колхоз тушаажа, шубуушаднай бүри урматай, зоригтойгоор хүдэлнэ. Колхознай саашадаа hаалиин мал, шубуу үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй болохо юм. Нёлондоной нутаhанай фермэтэй болонхойбди. Тахяануудай тоо толгой бүри олошоруулагдаха,—гэжэ колхозой главна зоотехник Я. О. Шангин хөөрөө hэн.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.

...ҮНХЭРХЭ ...РГА ...ИИ ГҮ?

...а мянга хахад доллар ...э түлөөд, түрэһэнһөө ...о мянгадахи жэлээ уг... арга бии гээд, США-гай ...ю штадай Леонард ...ы гэгшэ хүн бүхэндэ ду...даг. Унталгын тусхай ...ра хэрэглэжэ, энэ хуур... эрдэмтэ үхэһэн хүниис ...гүй гэжэ харуулхые ...одог байна. Энээндэнь ...гдэг хүнүүд баһал дай...

...даха юм. Леонард Голь...хэдэг туршалгада үндэ... бариимтатай зүйл бии гээ... гү?

Энэ асуудалда харюуса... совет элитэ эрдэмтэ, ...оруссиин ССР-эй Наука...дай академиин президент ...силий Купревичые Хэб...эй һониной агентствын ...респондент Инна Мухина ...һан байна.

— Иимэшүү туршалгын амжалтатайгаар дүүрэхэ байһанда этигэнэгүйб,—гэжэ президент харюусаба.—Хүнэй бэеые хүргэжэ, ажамидаралыень мүнхэрүүлэн зарсаажархиха гэжэ ородой эрдэмтэ Порфирий Бахметьев оролдоһон байха. Зүгөөр тэрэнэй хэһэн туршалгануд урагшагүйдөө һэн. Хэн нэгэнэй бишыханшье һаань, амжалта түйлаһан тухай тэрэ гэһээр юрэдөөл дулаагүй хүм. Хүнэй бэеын мүнхэжэн зарсаад, һөөргөө хуушан түхэлдөө орохо арга боломжо үшөөл тайлбарилагдаагүйл даа. Хүнэй һанаха байха ами наһан дээрэ хэтэрхыгээр олзуурхаһанай хэрэг үгы гэжэ хэлэхэ байнаб. Тиигээшье һаа...

Эрдэмтэ урин налгайгаар энеэбхилээд:

— Тиихэдээ ута наһа наһалхые хүсэнэгүйбди гэһэн удхатай бэшэ aaб даа. Хүнэй ами наһые һунааха, мүнхэрэлгын арга боломжонууд тухай үсөөн бэшэ тухайламжанууд бии гээшэ. Зүгөөр энэ асуудалаар эрдэмтэдэй зохёоһон яндагар теори манайда даб дээрээ үгы юм. Хүнэй үбгэрхэ, хүгшэрхэ ябадал эсэстээ хүрэтэрөө үшөө шэнжэлэгдээдүй. Энээн тушаа хэгдэһэн шэнжэлгэнүүд бирагүйхэн, теоретическэ талаараа хүсэд үндэһэлэгдэн бариимталагдаагүй байна.

— Хүнэй ажамидарха эшэ үндэһэниинь юуб? Мүнхэрэлгын эхин табисуурынь юун байжа болохоб?

Энэ асуудал Василий Купревичтэ нэгэнтэ бэшэ табигдаһан байгаа гээшэ ха. Оройдоо бодомжолонгүй тэрэ иигэжэ харюусаба:

— Бэеын тэжээл болодог бодосуудай харилсаан ажамидаралай эшэ нүхэсэл болоно. Амиды юумэ бүхэн сэг үргэлжэ хубилжа байдаг жама ёһотой. Энээгээрээл амиды юумэн амиды бэшэ юумэнһээ илгардаг шуу. Ажабайдал гээшэмнай отто үгы болодоггүй ха юм. Хүн эсэслэн үхэшэдэг аал? Үгы, үхэдэггүй, тэрэнэй ами наһые үри бэенэрынь үргэлжэлүүлдэг. Энэ хадаа үг залгамжалга тухай эрдэм наукаар тайлбарилагданхай. Хүнэй үг гарбал байжа магад кроманьонец тэдэгэй араг үлэгдэлые газар дороһоо малтажа абаад, шэнжэлһэн байгаабди. Тэрэнэй бэень манайхида алирхуу байба. Эндэһээл үг залгалга эхи үндэһэтэй ха юм. Тиихэлээрээ, хүнэй ами наһые үри хүүгэдынь үргэлжэлүүлнэ гээшэ.

— Иигээд байхадаа хүгшэрэлгэ гээшэмнай юуб?

— Энэ хадаа бэе махабадай хубилһан үзэгдэл болоно. Хүнэй үбгэрэлтые хайшан гээд «эмшэлнэб» гэхэдэ, энэ эмшэлгэ бэе руу витамин болоод, эм дом тарилгаар лэ дүүрэнтэнэ. Ёһоороо хадаа, хүниие үбгэрүүлдэг ушартайнь тэмсэхэ хэрэгтэйл байгаа. Энэ зорилтые шиидхэхын түлэ элдэб һалбариин эрдэмтэдэй—медигүүд, биологууд, физиологууд ба химигүүдэй хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхэ шухала ха юм.

Би ехэ олон бэшэг абадагби. Мүнхэрэлгэ тухай «миниие» һанал бодолые уншагшад хүсэдөөр лэ һайшаадаг, хамгаалхашье гэжэ эрмэлзэдэг. Ажамидаралай бии үгы нюусануудые мэдэлдээ абаха гэжэ хүн хэзээ заяанһаа хойшо хүсэдэг, бодомжолдог бэлэй. Теэд хүн хэзээ энэ хүсэл бодолоо хүсэлдүүлхэ гээшэб!

Хүн түрэлтэнэй ерээдүйн аша туһада шэнжэлэлгын али бүхы хүдэлмэри ябуулха болонобди. Даб дээрэ хүнэй ами наһа ута болгохо тухай хөөрэлдөө эрхэбэшэ хэхэ хэрэгтэй. Һаяын сагта хүн мүнхэржэ шадахагүй гэлэй, харин һаяын сагта удаан наһа наһалдаг болохо зэргэтэй.

Нервнэ системынгээ арга шадабари тухай, ураг тархиингаа биохимическэ хүдэлсэ тухай бидэ өөһэдөөшье балай юумэ мэдэхэгүй байнабди. Ураг тархиин бүридэһэн материин арга боломжошье шэнжэлэгдээдүй.

— Даб дээрээ эдэ бүхы юумые бүдүүлигээр, гол түлэб тухайлнал гээшэбди,—гэжэ эрдэмтэ хэлэнэ. Ямар байгааб, мүнөө ямар болошооб—гэжэ юумэнэй үнгэршэһэн, хэзээни хойно олон юумые ойлгонтоо болонобди. Иимэ хубилалтын хоорондо юун болооб? Яахадаа ондоогоор бэшэ, харин иимээр хубилааб? Эдэ асуудалнуудта харюусажа үшөө шадахагүй байнабди.

— Хүнэй ута наһа наһалхада ажал ямараар нүлөөлдэг бэ?

— Залхуушуул үндэр наһа эдлэдэгтүй гэжэ үшөө эртэ урда сагай хүнүүд хэлэдэг бэлэй. Тэдээнтэй би нэгэн һаналтай байха байнаб. Имагтал ажал ута наһа наһалуулдаг лэ! Хүн гээшэ эдэбхитэйгээр ажаһууха зэргэтэй, эдэбхитэйл ажабайдал эрхилхэдэнь эдеэн бэедэнь шэнгэсэтэй, шуһаниинь гүйсэтэй байдаг. Иимэ ушар яһала олоор дайралдадаг: хүн ажал хэжэ байхадаа элүүр энхэ ябадаг. Пенсидэ гарамсаараа—үбдэжэ эхилдэг. Миин байхада ухаан бодол балартахаһаа гадна, мүн бэе махабад һулардаг. Ажал хадаа хүнэй нервнэ системые һайжаруулдаг, залуу болгодог бэшэшье һаа, олон удаан жэлдэ шииираг хүнгэн ябуулдаг юм.

Жэшээ болгон, Гёте гү, али Лев Толстойе абаад үзэебди. Эдэнэр ная наһа наһалтараа ажал хэхэеэ болёотүй, мордоторoo эдэбхитэй хүнгэн ябаһан шуу.

— Мүнөө зүрхэ, бөөрэ болон бусад органуудые һэлгүүлжэ табиха тухай олон зон хөөрэлдэдэг болоо. Энэл ушарта «мүнхэрэлгын», «удаан саг соо залуу ябалгын» эшэ үндэһэн бии аалам?

— Бэеын бүрилдэдэг нарин зүйлнүүд, һудалнуудай һэльбэгдэн һэргэдэг байха тухай хэлэгдэхэ ёһотой гэжэ би һанаха байнам. Зүрхэ, бөөрэ гэхэ мэтые һэльбэн һэлгүүлхэ гээшэ хүнэй бэеын элүүрые саг зуура һайжаруулжа магад, харин бүтэдэ олон зоной ами наһые һунааха хэрэгтэ горитой үүргэ дүүргэжэ шадахагүй. Хүнэй зүрхэн муудаха ёһогүй бшуу. Хэтын хэтэдэ сохилжо бай гэмэ һайнаар тэрэниие юртэмсэ байгаали бүридүүлээ ха юм.

Бэеын тэжээл болодог бодосуудай һэльбэгдэл хүнэй бэе махабадай дундаршагүй арга боломжотой байһые гэршэлнэ. Түрүүшын лэ ээлжээнэй зорилго гэхэдэ, зуу наһа наһалдаг болохо ябадал гээшэ.

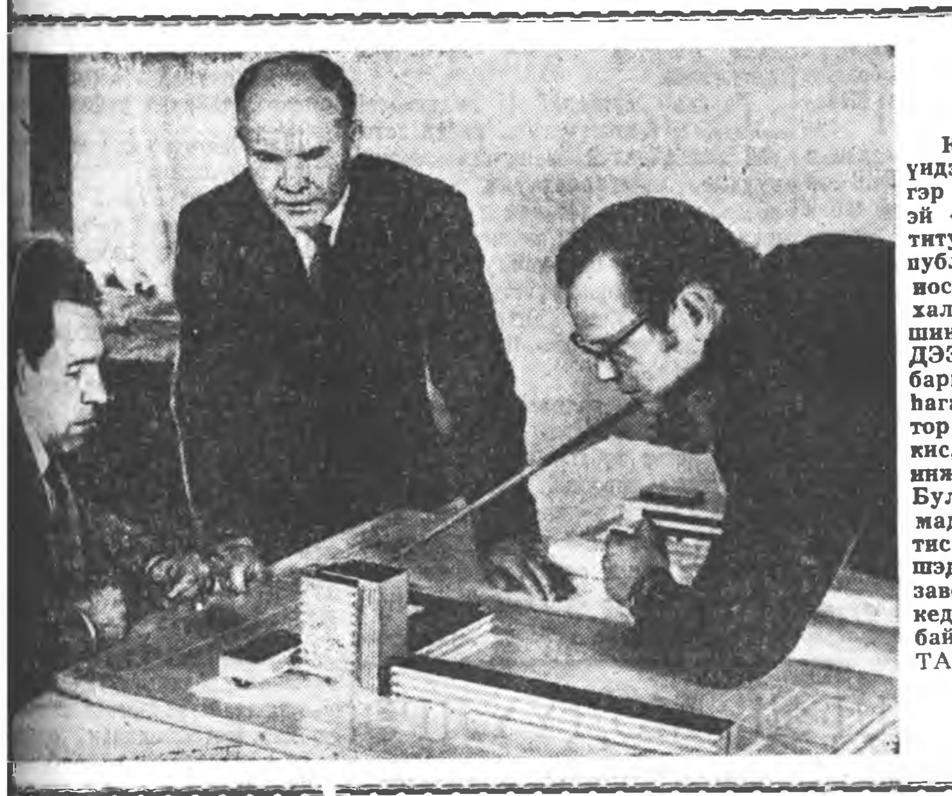
— Тиигэбэл, газар дэлхэймнай хүн зоноор дүүрэшэхэ юм бэшэ гү? Хүн түрэлтэниие эдеэ хоолоор, «наран доро ажаһууха газар дайдаар» хангахын тулада ямар арга нөөсэнүүд хэрэглэгдэхэ болоноб?

— Баруун гүрэнүүдтэхи шэнэ түхэлэй мальтузианецууд дай хэжэ эхилхэ гээд дурадхадаг. Харин бидэ хүниие үзэн ядаашад бэшэбди. Манай ерээдүйн үе сагта зондо хүртэмөөр газар дайда бии байха гэжэ бидэ тоолонобди. Гэбэшье үхэр буунуудта бэшэ, харин эрдэм наукада түрүүшын үгэ үгэхын тулада түйлай ехэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй болоно.

Энергетикын арга нөөсэ дууһашагүй ехэ. Хэзээб даа, нэгэтэ ерээдүй сагта, гравитациин элшэ хүсэ хүн түрэлтэнэй аша туһада хэрэглэжэ болохо юм. Энэ хадаа холын үеын арга нөөсэ гээшэ. Харин мүнөө дээрээ уһа мүрэнэй арга нөөсые үшөөл дүүрэнээр хэрэглэжэ шаданагүйбди. Теэд имагтал уһанайл байһан сагта ажабайдал бии гэжэ хэндэшье нюуса бэшэ ха юм. Ушар иимэһээ тэрэнэй дутамаггүй бии байхынь тулада анхаралаа табиха хэрэгтэй. Тиигээд фотосинтез гээшые шэнжэлэн шудалтараа хүн түрэлтэн мүнөөшье, хожомыншье хүдөө ажахын эдеэ хоолтүйгөөр ажамидаржа шадахагүй байна. Ямарханшье таблеткэ хилээмые һолижо шадахагүй. Нуга тарялангаймнай ургаса арба дахин, зарим нютагуудта руу дахин дээшэлхэ аргатай, дээшэлхэ ёһотойшье. Тэрэл хэмжээн соонь бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зониишье олошоруулжа болохо бшуу. Тэрэ үе хүрэтэр гансал газар дэлхэй бидэнэй «гэр» байхаяа болижо магад. Бидэнэр замбуулинай дайдые шэнжэлхэбди, магад, Марс, Венера, Юпитер манда алба хэдэг болохо аалам...

Хүнүүд материальна элдэб янзын арга нөөсэнүүдые табан хургандаал адли һайнаар мэдэдэг болохо. Энэшье ойлгосотой бэзэ. Зүгөөр тиихын тулада бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхэ хэрэгтэй гэжэ дабтан хэлэнэб. Тиигээд байбал, наһа баралга гээшэ үгы болоо гэжэ шууд хэлэхэ бшуубди. Хэтэдээ мүнхэрһэн хүн түрэлтэндэ Наранай аймагай хүреэндэшье, бүхы юртэмсэдэшье хэншье аюул тохёолдуулжа шадахагүй. Энэмнай бүтэшэгүй дэмы хооһон хэрэг гү? Хэн мэдэбэб... Хэдэхэн жэлэй урда тээ замбуулинай дайда руу хүнэй ниидэлгые баһа бүтэшэгүй хооһон хэрэг гэжэ тоолодог байгаа һэмнай. (АПН).

Каунас хотын эгээл үндэр, һаруул һайхан гэр соо Литовско ССР-эй «Промпроект» институт байдаг. Эндэ республикын промышленностиие хүгжөөхэ шухала асуудалнууд шиидхэгдэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): барилгын хоёрдохи таһагай ахамад архитектор Зигфридас Жумбакис, проектын ахамад инженер Александрас Булота, проектын ахамад архитектор Статис Бартусявичюс гэгшэд нефть бүйлуулдаг заводой байшангай македые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

КАВКАЗАЙ РЕКОРДИСТ

СССР-эй ВДНХ-гай нэгэдэхи шатын аттестадта 5812 номерой хонин нёдондо хүртөө һэн. Энэ хонин Азербайджанай ССР-эй искусственна үрэжүүлгын Кедабекскэ станциһаа выставкэдэ асарагдаһан байгаа. Азербайджан хадын меринос гэжэ үүлтэрэй энэ хонин жэлдээ 10,1 килограмм эрхим һайн ноохо үгэдэг. Ноохоной утань 9 сантиметр болоно.

Кавказай хадалиг нютагуудта үсхэбэрилэгдэдэг хонидой дунда иимэрхүү үүлтэрэй хонид үгы юм.

Азербайджан хадын меринос гэжэ үүлтэрэй хонид 1936 онһоо 1947 он хүрэтэрхи үе соо бии болгогдоһон гэхэ. Республикын Кедабекскэ, Шамхорско районуудай колхозуудта «бозах» гэжэ шэрүүбтэр ноохотой хонид болон нютагай мериносые асканийска ба Кавказай үүлтэрэй эрэ хонидтой ниилүүлжэ, иимэ үүлтэр гаргаһан юм. Нютагай эрхэ байдалда таараһан, бүхэли жэл соо бэлшээридэ ябадаг, мүн нарин ута ноохотой, ноохо ехээр үгэдэг байһаараа хадын меринос бэшэнһээ илгардаг.

Хадаһаа бууһан рекордистнууд выставкын «Хонин ажал» гэжэ павильон соо байдаг.

ХАРГЫ ДЭЭРЭ— „АВТОТООЛУУР"

Автомобильнуудай ябадаг гол харгыгаар үдэртөө хэды автомашина ябадаг бэ? Энэ асуудалда «Автотоолуур» гэжэ нэрэтэй прибор харюусажа шадаха.

Иимэ прибор Москва шадарай шоссе харгы дээрэ табигдаһан юм. Тэрэнь харгыгаар гараһан автомашинануудые өөһэдынь шэгнүүрээр амяарлан илгаруулжа байгаад тоолоһон байха. Тиигэжэ ямар машинанууд, үдэртөө хэды олоор ябанаб гэжэ бүридхэлдэ абадаг.

«Автотоолуур» гэжэ приборой байгууламжатай СССР-эй Арадай ажахын түйлалтануудые харуулдаг выставкэ дээрэ танилсажа болоно.

кибернетикэ— барилгашадай туһалагша

...ЮЙ. (АПН-БТА). Үнгэрэгшэ ...Софидо барилгын кибернетикын институт байгуулагдаа һэн. ...институт барилгын элдэб ...эл зүйлнүүдые хэхэ, бүтээ...соос тоолон гаргадаг юм. ...ронно-бодолгын машинын ...институдай хүдэлмэрилэгшэд 150 элдэб барилгын тоосоо ...хо гаргаһан байна. Шоссе ...сорго уһа дамжуулан ...а түхеэрэлгэ, уһалууриин ...нууд гэхэ мэтэ инженернэ ...нуудта шухала тоо бодол... хүдэлмэриие тус институт хэ...

...гариин эрдэмтэд СССР-эй ...СЭВ-эй бусад гэшүүн-оро...ай эрдэмтэд- кибернетигүүд... хамта амжалтатайгаар ажал..., дүй дүршэлөө халан абал... байна.

...ЭСЭН УХААГААР...

...НЬЯН. (АПН-эй корр.). ...ынай автомобиль заһабарил... заводой хүдэлмэришэд—ура... нарижуулагшад, инженер, ...түүд троллейбус, «Нхеньян» ...шэнэ томо автобус болон тус... хэрэглэмжын юһэн ондоо ту... автомобильнуудые зохёон ...тэ. Энэ завод мүнөө үеын ...гэнүүдээр зэбсэглэгдэн...

...едприяти дээрэ уралан нари...шадай, ухаалан зохёогшо...оо улам олошорно. Һүүлэй ...ан жэлэй турша соо заводой ...тэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй ...гараһ дурадхалнууд нэбтэ...гдээ. Тиигэжэ орон түсэбһөө ...р нилээд ехэ хэмжээнэй эд ...эл, материалнууд ба элект...эшэ хүсэ алмаһан байна. ...бүтээлгын ажалай гар...уудай 1961 онойхидо орходоо ...и дахин бага болоо.

...еньянай үшөө нэгэ ондоо ...приятиин—электровоз бүтээ... заводой мэргэжэлтэд шэнэ ... үүсхэдэг мастернуудтай ...а арадай Корейдэхи эгээл ту...ын электровоз зохёон бүтээ...

...ын химическэ комбинадта, ...ынай ТЭЦ-тэ, Кэсоной бүд...эг фабрикада, Вонсанай оо... Сунчоной, Пампхогой болон ...ай, республикын бусад го...дай барилгануудта, пред...нуудта уралан нарижуу...шадай, ухаалан зохёогшодой ...өөн улам үргэдэн дэлгэрнэ.

«КОСМОС» ГЭЖЭ ХЭМЭЛ ОДОДОЙ НЭГЭНДЭ таарамаар эрдэм-шэнжэлэлгын аппаратура бүтээгыт гэһэн дурадхал Польшын эрдэмтэд совет хани нүхэдһөө абаһан байгаа. Энэ дурадхал урма баяртайгаар угтагдаа бэлэй. Замбуулинай дайдые амгалан ёһоор, хамтааран хэрэглэхэ тухай аха дүү оронуудай хоорондо нёдондо баталагдаһан хэлсээн иигэжэ бэелүүлэгдэнэ бшуу.

Совет ракетын ашаар замбуулинай дайдада гаргагдаха, Польшын бүтээһэн приборнууд гол түлэб Наранай эдэбхитэй элшэ хүсэ шэнжэлхэдэ хэрэглэгдэхэ юм. Эдэ приборнуудай нэгыень Вроцлавска астрономическа институдай хүдэлмэрилэгшэд зохёон бүтээхэ байна.

ХОЛЫН МҮШЭД ТЭЭШЭ

Радиоспектрограф гэжэ нүгөөдэ приборыень Николай Копернигэй нэрэмжэтэ Торуньска университедэй радиоастрономическа лабораториин коллектив бүтээхэ. Наранай хүреэнэй элшээр эльгээгдэдэг радиодолгинуудай элшэ туяагай хүсые энэ прибор хэмжэхэ байна. Килограммһаа үлэхэгүй шэгнүүртэй энэ прибор жэжэ транзисторна элементнүүдһээ суглуулагдадаг. Тэрэ хадаа 30-һаа 300 метр хүрэтэр диапазондо дэлгэрдэг радиодолгинуудай хүсые тэмдэглэжэ байха юм. Ракетын ниидэн дэгдэхэ үеын түргэдэлгэ приборто һаад тойбо ушаруулхагүй.

Польшын радиоспектрографай тэмдэглэжэ абаһан мэдээсэлнүүд замбуулинай дайдые шэнжэлдэг Газар дээрэхи совет түбүүдтэ дамжуулагдажа байха. Эдэ мэдээсэлнүүд хадаа Наран дээрэ болодог элдэб зүйлнүүдэй хоорндохи холбоо барисаае шэнжэлхэдэнь эрдэмтэдтэ туһалха юм, шэнжэлгэнүүд хадаа замбуулинай дайда соогуур ниидэхэдэ, «түбинүүд хоорондын сагай уларил» мэдэдэг болоходо мүн лэ шухала удха шанартай байха.

Польшодо бүтээгдэһэн приборнуудые юртэмсын гүн худар табидаг болохо гээшэ радио-астрономуудай харилсан ажаллалгые улам хүгжөөхэ хэрэгтэхи шэнэ алхам болоно.

ЕЖИ ПЕСНЕВСКИЙ,
поляк журналист.

(АПН).

«ИКАР-2» ЭНЭ ЮУБ?

Иимэ аппарадые медицинын прибор бүтээдэг бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын институдайхид зохёоһон байна. Хаңялгаха гээшэмнай үбшэн, тиимэһээ тэрээнтэй тэмсэхэ хэрэгтэй гэһэн һанамжа бии байдаг. Нээрээһээшье, үни удаан саг соо ходо ханяагаа һаа, хүнэй бэедэ аюултайшье байдаг.

Мүн баһа иимэ ушар үзэгдэдэг байна. Үни удаан саг соо ханянгүй ябаха гээшэ хүнэй бэедэ муугаар нүлөөлдэг юм. Ханяахадаа хүн гээшэмнай нюһа нёлбоһонһоо ама хамараа сэбэрлэдэг, һайнаар амилха болодог. Хэрбээ хүн өөрөө ханяажа шадахагүй болоо һаа, энэмнай муу шаг тэмдэгтэй гээшэ.

Ханянгүйгөөр ябахада альвеолонуудта (уушханай пузырьнүүд) ба хоолойдо нёлбоһон ехээр суглардаг. Тиигээд амилхада хүндэ болодог, үбшэ хүргэдэг. Иигэжэ үбшэлхэгүйн тулада суглараһан нёлбоһые гаргаха түхеэрэлгэ, тэрэ тоодо «Икар-2» гэжэ искусственна аргаар ханялгын аппарат хэрэглэдэг байна.

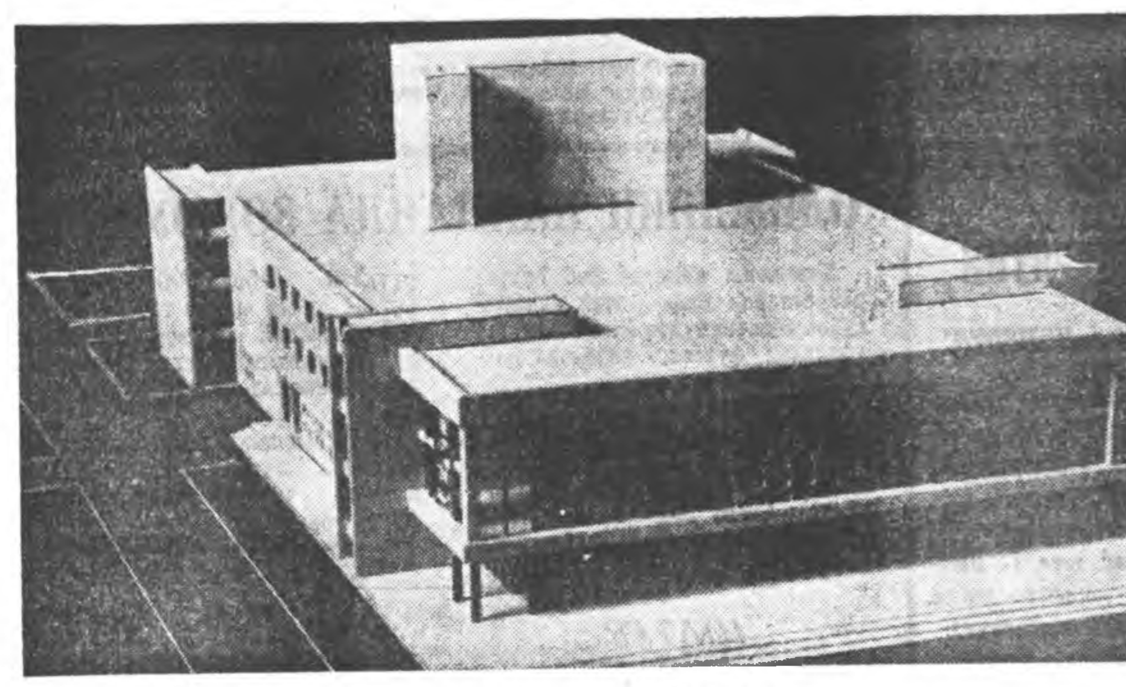
Сергей САЛЮВ,
(АПН).

САГАЙ УЛАРИЛ МЭДЭДЭГ АВТОМАДУУД

Минскдэ гидрометеорологическа томо центр баригдажа эхилэнхэй. Тэрэ хадаа нютаг нютагуудтахи дүрбэн обсерватори болоод, СССР-эй Европын хубидахи адаглалгын олон тоото автомат станцинуудые нэгэдүүлхэ юм. Энэ центр электронно машинануудаар, мүнөө үеын аппаратураар зэбсэглэгдэхэ байна. Эдэ түхеэрэлгэнүүд шухала али бүхы мэдээнүүдые нариихан зурлаагаар, тоонуудаар болон бэшэлгээр харуулжа байха жэшээтэй.

Мүнөө сагай уларилай карта табилгада табан час шахуу саг хэрэглэгдэдэг һаань, энээнэй ашаар 30 минута хэрэгтэй болохо юм.

Ефим ГАЛКИН,
АПН-эй корреспондент.

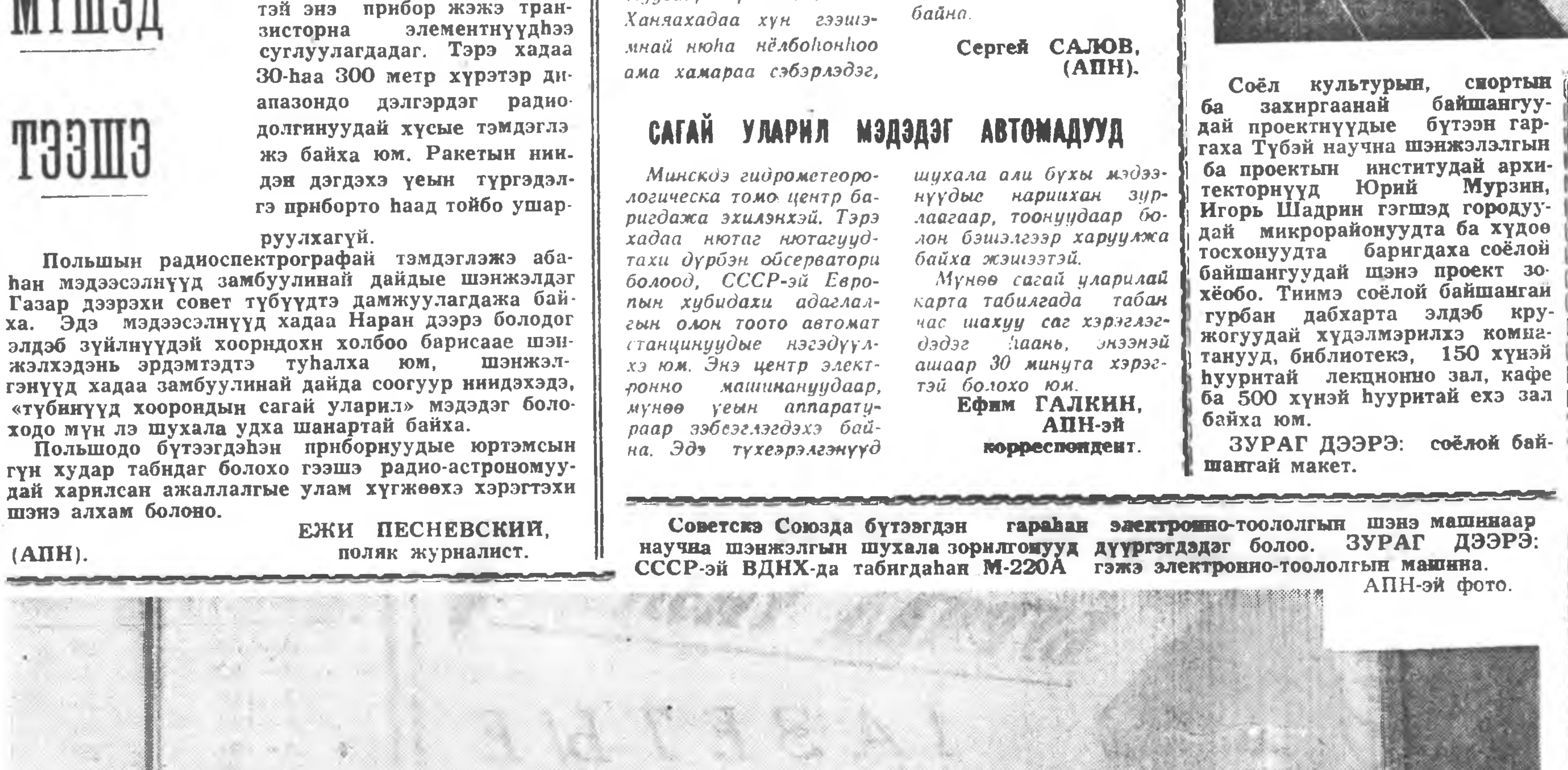

Соёл культурын, спортын ба захиргаанай байшангуудай проектнүүдые бүтээн гаргаха Түбэй научна шэнжэлэлгын ба проектын институдай архитекторнүүд Юрий Мурзин, Игорь Шадрин гэгшэд городуудай микрорайонуудта ба хүдөө тосхонуудта баригдаха соёлой байшангуудай шэнэ проект зохёобо. Тиимэ соёлой байшангай гурбан дабхарта элдэб кружогуудай хүдэлмэрилхэ комнатанууд, библиотекэ, 150 хүнэй һууритай лекционно зал, кафе ба 500 хүнэй һууритай ехэ зал байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: соёлой байшангай макет.

Советскэ Союзда бүтээгдэн гараһан электронно-тоололгын шэнэ машинаар научна шэнжэлгын шухала зорилгонууд дүүргэгдэдэг болоо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй ВДНХ-да табигдаһан М-220А гэжэ электронно-тоололгын машина.

АПН-эй фото.

ГАЙХАЛТАЙ БОДОСУУД

Табан грамм фосфоробактеринэй порошоог хоёр мүнгэнэй сэнтэй юм. Тиибэшье энээхэн порошоог талха таряанай ургасые эли бодо дээшэлүүлдэг—гектар бүриин хоёр центнер гаран оробо тарна үлүү ехээр абхуулдаг.

...Фосфоробактерин. Тэрэнэй гайхамшагта шэнжэ шанарые оронойммнай таряашад һайн мэдэдэг болонхой. Тэрэ хадаа үрэһэ хүрэнгэтэй хамта газар доро ороходоо ургамалай ургахада таатай зохид эрхэ байдал байгуулдаг, жэжэ бодосуудые бии болгодог юм.

Фосфоробактерин мүн лэ хартаабхын болон овощой, үрэ жэмэсэй болон бусад ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлдэг гэжэ дүй дүршэл батадхан харуулаа.

(ТАСС-ай корр.).

ИИМЭ ЗАВОД УРДАНЬ БАЙГААГҮЙ

УЛААН-БААТАР. (АПН-эй корр). Советскэ Союзай техническэ туһаламжын ашаар байгуулагдаһан эндэхи хилээмэнэй завод оройдоол хоёрхон жэл соо ашаглагдажа байна. Эндэ гол түлэб залуушуул хүдэлдэг юм. Монголой гүрэнэй университет дүүргэһэн хүбүүд, басагад инженернүүдээр, технологуудаар, лаборантнуудаар ажалладаг. Тэдэнэй зариманиинь СССР-тэ үйлэдбэриин практика гараа һэн. Совет мэргэжэлтэд завод дээрэнь эмхидхэгдэһэн семинар, кружогуудые хүтэлбэрилдэг, зарим хүдэлмэришэдыень шефтээ абадаг.

Шэнэ заводой хүдэлмэришэд үйлэдбэреэ улам нарижуулан һайжаруулха тушаа эсэшэ сусашагүй хүдэлмэри ябуулдаг. Тиигэжэ хилээмэ баридаг дүрбэн лини автомадаар гүйсэд зэбсэглэгдээ.

«АГААР ПОДУУШХАТАЙ» АВТОМОБИЛЬ

ТЕХНИКЫН ШЭНЭ ҺОНИНТОЙ — «НАВИПЛАН» ГЭЖЭ МАШИНАТАЙ ФРАНЦИИН ЖУРНАЛИСТНУУД ТАНИЛСАҺАН ЮМ. «НАВИПЛАН» ГЭЭШЭНЬ ЮУБ ГЭХЭДЭ, САМОЛЁТ БА ДАЛАЙН ТОМО ОНГОСО ХОЁРҺОО БҮРИДЭҺЭН МАШИНА БОЛОНО. ТЭРЭНЭЙ ПАЛУБА ДЭЭРЭ АВИАЦИОННО ХОЁР МОТООР, ЭЛЕРОНУУД ТОДХОГДОНХОЙ. «НАВИПЛАНАЙ» ШЭГНҮҮР—30 ТОННО. ТЭРЭ ХАДАА НЭГЭ ДОРО 90 ХҮНИИЕ ЧАСАЙ 100 МОДО ЯБАХА СКОРОСТЕОР ШЭРЭХЭ АРГАТАЙ.

ФРАНЦУЗУУД ӨӨҺЭДЫНГӨӨ «НАВИПЛАНИИЕ» «АГААР ПОДУУШХАТАЙ» АВТОМОБИЛЬ ГЭЖЭ НЭРЛЭДЭГ ЮМ.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„ҺАЙХАН ҮДЭР“—ҺАЙН ЗОХЁОЛ

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай уран зохёолшод литературын жанар бүхэниие абьяастайгаар хэрэглээ гэхэдэ, алдуу болохогүй. Тэдэнэй эгээл ехэ туйлалтанууд гэбэл: Буряадай ахамад драматург Намжил Балданогой шэлэгдэмэл зохёолнуудай хоёр боти, Даширабдан Батожабайн гурбан номһоо бүридэһэн «Тѳѳригдэһэн хуби заяан» гэжэ роман-эпопей, Б. Базароной, Д. Жалсараевай шүлэг, поэмэнүүдэй ехэ согсолборинууд болоно. Мүн уншагшадаймнай ехээр һонирхоһон Виктор Сергеевэй «Һайхан үдэр» гэжэ роман («Байгал», № 1, 2, 3), Жамьян Балданжабоной «Табиса» гэжэ повесть («Байгал» № 4, 5, 6), Цыденжан Жимбиевэй «Талын харгынууд» гэжэ роман (Бургиз, 1967 он) гэхэ мэтэ зохёолнуудые дурдангүй гаража болохогүй. Мүнөө үеын совет байдалые харуулһан эдэ повесть, романууд тухай тус тустань ехэ хөөрэлдөө хэхээр, уран найруулгынгаа, хэлэнэйнгээ, удхынгаа талаар али алиниинь онсо өөрын шэнжэтэй, маяг түхэлтэй байна.

Уншагшад, шэнжэлэгшэд республикын уран зохёолшодой һүүлэй эдэ бүтээлнүүд тухай һанамжануудаа хэлэхэ бэзэ гэжэ найдагдана. Харин бидэ Виктор Сергеевэй «Һайхан үдэр» гэжэ роман уншахада ямар бодолнуудай түрэһэн тухай һанамжануудаа дурдахамнай.

Энэ зохёол түбхын түрүүн ажабайдалай орёо хурса зүрилдөөнүүдые хүсэд дүүрэнээр өөртөө шэнгээһэн, реалис ёһо гуримаар бэшэгдэһэн, удхаар гүнзэгы ба уран найруулгатай бүтээл болоо. Авторынь республикын түрүү журналистнуудай нэгэн байһан тула, һайн мэдэхэ юумээ бэшээ. Тиигэжэ зан абаряар ондо ондоо, орёо хуби заяатай хүнүүдэй дүрэнүүдые «һайн», «муу» гэһэн хоёр талада илгангүй, ехэ аажамаар, түбшэн хүлеэсэтэйгөөр шэнжэлжэ орoһон байна. Роман соо зураглагдаһан ажабайдал ямар нэгэ хүүеэтэй шууяатай үйлэ хэрэгээр илгараагүй, тон юрын байна. Гэбэшье үдэр бүри хүн зоной ажаябадалда боложо байдаг баяр, гашуудал, инаг дуран мүн лэ бии. Хэпэйшье мэдэһээр, хүн гээшэ өөрөө юртэмсэ мэтэ баян бодол мэдэрэлтэй һэмнай даа. Һанаа сэдьхэл, ухаан бодол сооһь саг үргэлжэ тэмсэл боложо байдаг, энэл тэмсэлһээ боложо тэрэнэй хуби заяан саашанхи замаа олодог ха юм. Имэл, хүнэй наһанай ябадалай бүридэл, ажабайдалда һуурял бэдэрһэн хүнүүд роман дотор харуулагдаа.

Хүн болохо түрүүшынгээ алхам хэжэ эхилһэн арбан юһэ наһатай Пашка Фалин, нилээд ехэ юумэ үзэһэн, хараһан хүн—аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Дондубон, ажалша Парани, үбгэрһэн хойноо колхозһоо гаража ошоһон Пантелей Фомин эдэнэр тус тустаа ехэл һонин намтартай, элдэбээр ябаһан хүнүүд байха юм. Автор гол анхаралаа эдэ геройнуудайнгаа доторой байдал, һанал бодолдо хандуулжа, тэдэнэрэй алдуу эндүүгэй үндэһэн шалтагаан, баяр жаргал тухайдань яаралгүйгөөр хөөрэнэ. Һаһан соогоо заахашье һаа буруу алхам хэбэлшни, тэрэниием ажабайдал хүлисэдэггүй, тиимэһээ зүбөөр ябахын түлөө гайтай ехэ тэмсэл оршон тойронхи хүн зонтоёо, өөртэеэ хэхэ баатай бологдодог байна. Иимэ тэмсэл соогуур Пашкашье, Пантелей Фомин шофер Бусарин хоёршье, түмэршэ дархан Кеха гү, али Буда ахайшье хүбүүдтэеэ жаргалаа бэдэрнэ. Иимэ үнэн сэхэ хүнүүд ажабайдалые элдэб хулгайшад, хардалга гүрдэлгэ хэдэг, гансал өөрынгөө тала харадаг заримашуул хорю бусалхаар гутаадаг байна.

Жэшээнь, райкомой нэгэдэхи секретарь Грибов зангаар хэрзэгы, хүнэй һанамжа тоодоггүй хүн гэжэ хоёрдохи секретарь Рудаков, үнинэй хонишон Буда ахай, колхозой түрүүлэгшэ Григорьев—бултадаа мэдэхэ байба. Теэд тэрэнэй «өөрын шугамай» урдаһаа хүрэһөөр тэмсэжэ ороногүй. Юундэб гэхэдэ Грибов хүн зондо үгээ яһала дуулгажа шадаха, һанаһанаа табихагүй шадалтай. Гэхэтэй хамтэ олониитын ба түрүүшүүлэй эдэбхи үүсхэл Грибовэй «өөрын шугамтай» зүрилдөөндэ ородог, тэрэнэйнь ажабайдалтай холбоогүй байһые гэршэлнэ. Энэ тэмсэлые түбхын түрүүн Пантелей Фомин, түрүүшын колхоз эмхидхэлсэгшэдэй нэгэн харуулаа. Тэрэ өөрынхиеэ буляалдажа ядахадаа, колхозһоо гаража ошоһон байна. Пантелейдэ хэрбээ Дондубоной туһалаагүй һаа, Грибов Зүблэлтэ засаг хоёр тон ондо ондоо юумэнүүд гээшэ, Грибовтэ гомдоходоо Зүблэлтэ засагта гомдоно бэшэш гэжэ ойлгуулжа үгөөгүй һаань, үмсэшэн болошохол байгаа. Дондубоной һүүлээр хоёрдохи секретарь Рудаков, парторг Борщев, түрэһэн хүбүүн Станиславынь Грибовтэй халбагаа хахаржа, сэхэ рууһь хөөрэлдэдэг болоно. Теэд Грибов тиимэ һохор, юушье ойлгохогүй хүн бэшэ бшуу. Бэээ, нэрэ түрэээ абарха һанаатайгаар райкомуудые парткомууд болгожо хубилгаха хэрэгые халуунаар дэмжэнэ. Тиихэдээ дүй дүршэлым хараада абажа, эдэ нүхэдни ажахын хүтэлбэрилэгшэ зандам үлөөхэ байха гэжэ һанана, тиигэжэ хара мэхынгээ хүсөөр гарасалдана.

Энэ гол зүрилдөөнэй хажуугаар мүн лэ Пашка Фалин, хулгайшан Пайка, Пашка ба тэрэнэй аха Гавриил, Фрося, Станислав гэгшэдэй харилсаа элирхэйлһэн үйлэнүүд бии. Илангаяа эсэгынгээ хүмүүжүүлгэ доро үдэһэн муухай дотортой хүн боложо ябаһан Грибовэй хүбүүн—Станиславай түлөө мүн лэ фоминайхид, Дондубон гэгшэдэй тэмсэл һонин байна. Сэхынь хэлэбэл, Виктор Сергеевэй роман манай Забайкалиин юрын нэгэ хүдөө нютаг тухай тон үнэн зүбөөр харуулһан зохёол болоо. Автор ехэ үйлэ хэрэгүүдые харуулха гэжэ оролдонгүй, Фоминтан, Григорьевтон, Грибовтэнэй булын байдалые шэнжэлэн, юрын ажалша зоной байдал харуулха гэжэ оролдоһондоо оноо. Шубуушан Царани, шофер Бусарин, Пантелей Фомин, Дондубон, Буда ахай—бултадаа бидэнэй үдэр бүрил уулзадаг үнэн сэхэ совет хүнүүд. Тэдэнэй образууд энэ ном уншаһан хүнэй ухаан соо үни хадуугдаха байха.

Гэхэтэй хамта, Павел Фалинай образдо худалшаг юумэнүүд бии гэжэ һанахаар. Энэнь Павелай абари зангай орёоһоо бэшэ, харин романай сюжедэй алдуунуудһаа болоно хэбэртэй. Һайхан сэдьхэлтэй, үнэн сэхэ байха, зүб харгыда гараха, хүн болохо гэжэ оролдожо ябаһан хүбүүн янзатай. Парторг Борщев болон бусад һайн хүнүүдэй туһаламжаар яһала мүрөө олохо шэнги. Хулгайша Пайкаһаа хахасаад, аха Гавриилайнгаа ухаа муутай Афанасиие алаһые мэдүүлээд байхадаал, тэрэ замда ороно. Ехэ хүнгэн бэшэ замаар, хүшэр хүндэ тэмсэл соогуур хатуужана. Тиигэжэ ябатараал (романай сюжедэй ёһоор) үнөөхи муу муухай нүхэдтэеэ холбооридожо эхилхэ юм. Мүн Неллитэйшье холбооридохонь, ямар бэ даа, нэгэ тиимэшэг, хоорондохи харилсааень ойлгохын аргагүй. Павкын образтой хамта авторай һанаанһаа абаад лэ бэшэжэрхиһэн үйлэнүүд бии.

Гэбэшье «Һайхан үдэр» гэжэ роман доторхи бүхы образууд бүрин дүүрэнээр зураглагданхай гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди. Энэнь ехэ ехэ үйлэ хэрэгүүдые бэшэ, харин авторай гол геройнуудайнгаа зан абариие гүнзэгыгөөр, тэдэнэй сэдьхэлэй байдалые [...] шэмэ наринаар харуулһанһаа [...] дыдаа. Тиихэдээ автор дал[...] хы ехээр дашуурна гү гэжэ [...] һаһан бодолнуудаа өөртөө [...] гэнь) һанахаар, тиимэһээ [...] ниие уншажа байхада һо[...] болошоно. Тэдэнь уридшалан [...] торай һанаан бодолһоо гар[...] шэнги байха юм. Геройнууд[...] гаа хэрэг үйлэнүүдтэ сэ[...] үгэхэдөө хаха шуу, сэхэ р[...] хэлэнгүй, халтантуулаад [...] жорхино. Эдэ бүгэдэнь ил[...] Пантелей Фомин, Грибов г[...] дэй образуудые, тэдэнэй [...] абариие харуулха үеэр үзэ[...]

Иимэшүү бусадшье дүт[...] нууд «Һайхан үдэр» дотор би[...] Илангаяа Грибовэй образ [...] авторай буляалдамаар.

Тиигэбэшье буряад литер[...] радамнай энэ роман нэмэжэ, [...] зоной һонирхон уншамаар [...] зохёолтой болобо гээшэбди.

Иимэшүү шэнэ зохёолну[...] олошоруулха талаар «Бай[...] журнал яһала ехэ юумэ хэнэ. В[...] тор Сергеевэй «Доботолгын [...] гэжэ повесть анхан бэшээд [...] дэ, журналайхид энэ зохё[...] үшөө заһахыень дурадхаһан, [...] туу дунданууднь заахан [...] Тиигэһэнэй эсэстэ «Һайхан үд[...] гэжэ роман мүндэлөө.

Буряад литературамнай [...] шэнэ бүтээлнүүдээр улам оло[...] жо байһай гэжэ һанагдана.

В. НАЙДАКОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэм[...]
кандид[...]

Олимпиин наадануудта хүндэ атлетикээр СССР-һээ хабаадаха суглуулагдамал командын гэшүүд: 1) Леонид Жаботинский, 2) Ян Тальтс, 3) Владимир Беляев, 4) Борис Селецкий, 5) Виктор Куренцов, 6) Евгений Смирнов, 7) Дито Шанидзе, 8) Геннадий Четин.
ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: сабшалан һайжаруулха һарын ябаса тухай шэнжэлэл. «Алдарта ойн хүндэлэлдэ» гэһэн гаршаг доро информацинууд. «Сонордомо доҳёо» гэһэн гаршаг доро Г. Шелковниковой корреспонденци. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо» гэһэн гаршаг доро материалнууд. А. Митниковэй статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: арадай хиналтын комитедүүдэй хүдэлмэри тухай тусхай хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Спорт. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18 час 35 минутаһаа «Орлёнок» гэһэн киноочерк. 18 час 55 минутаһаа хүгжэм. 19 часһаа «Холо, ойрын һонин» (буряад хэлэн дээрэ). 19 час 20 минутаһаа эстрадын концерт. 20 часһаа «За рулём» гэһэн телевизионно журнал. 20 час 45 минутаһаа «Шинни город» гэһэн дамжуулга. 21 час 15 минутаһаа худалдаа наймаанай соносхолнууд. 21 час 25 минутаһаа ТАСС-ай лентээр абтаһан мэдээсэл. Сагай уларил. 21 час 30 минутаһаа «Звезда» гэһэн уран һайханай фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр Баунтын аймагта саһан орохо, бусад нютагуудта саһан орохогүй. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 0—5, урда аймагуудта 5—10 градус дулаан. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 5—7 градус хүйтэн, үдэрынь 8—10 градус дулаан байха.

ОЛИМПИИН НААДАНДА ЗОРЮУЛНА

Хэжэнгын аймагай түб һууринай стадион дээрэ Алтан намарай кубок абахын түлөө бага олимпиин уралдаан, футбол, волейбол наадалга болоо.

300, 500, 800 метрэй зайда болоһон уралдаанда Хэжэнгын дунда һургуулиин басагадай команда шалгараа. Һурагшад Тамара Борисова, Света Кривошеева гэгшэд илангаяа хурданаар гүйжэ, түрүүлһэн байна. 500 метртэ хүбүүдэй дунда шанга тэмсэл болоо.

Уралдаанай дүнгөөр Хэжэнгын һургуулиинхид 1-дэхи, Сулхарын һургуулиинхид 2-дохи һуури эзэлээ.

Волейбол наадалгаар Загаһатын совхозой, футбол наадалгаар Хэжэнгын аймагай түбэй командanууд эрхимлээ.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ШАТАР

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

Һаяшаг «Труд» бүлгэмэй Спортын байшан соо шатараар профсоюзай республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ. Тиин энэ мүрысөөндэ Буряадаймнай арбан табан эрхим шатаршад гэхэ гү, али 8 мастерта кандидат, 7 нэгэдэхи разрядтайшуул хабаадалсаха байна.

Гэбэшье эндэ жээрбэй ёһоор Афанасьев, Агафонов, Мункоев, Маншеев, Назимов, Иванов, Черноскутов, Власов, Мотовилов, Сампилов, Межов, Гонзолевский, Самарин, Залкинд болон Усов гэгшэд наадахаар хараалагданхай. Харин мүнөө эдэнэрэй дунда хоёр уулзалга үнгэргэгдэнхэй. Тиин нэгэдэхи турта республикын чемпионууд Власов, Иванов шадамар бэрхээр наадажа, Черноскутов Мотовилов хоёрые шүүгээ. Тиихэдэ шатаршан Назимов хүбүүнэй хойноһоо һанаашархажа байһаар шанга доботолгодо орожо, Сампиловтай тэнсэхэ баатай болоо. Тэрээнһээ гадна, шатаршан Агафонов Самаринтай наадахадаа уулзалгаяа хойшолуулжа, нэгэ үлүү хүбүүтэй үлэһэн байна. Харин тиихэдэ Межов Манжеевһээ нэгэ бодоор үлүү байжа, булюу байдалтайгаар партияа хойшолуулаа.

Власов Залкинд гэгшэдэй хоёрдохи уулзалга бүри һонирхолтойгоор үнгэржэ, харагшадай анхарал ехэтэ татаа. Эндэ республикын чемпион Власов хараар наадахадаа Залкиндын хамгаалгые хэрэглэбэшье, бодомжолонгүй наадажа тэргэеэ алдаад, һүүлээрнь шүүгдэһэнээ мэдэрээ. Тиихэдэ бэрхэ шатаршан Мотовилов Черноскутовтай наадахадаа ноёндонь таһалгаряагүй шанга доботолгонуудые хэжэ, илалта туйлаһан байна. Назимов тэнсэхээр байдалда оробошье, алдуу гаргажа, Межовто шүүгдэшоо. Гадна энэ уулзалгада Самарин Мункоевто, Агафонов Афанасьевта шүүгдээ. Мастерта кандидадууд Сампилов Иванов хоёрой уулзалга тэнсэлгээр дүүрэжэ, Гонзолевский Маншеев хоёрой парти хойшолуулагдаа.

В. МАМИЛОВ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Манай хүсэн—нэгэдэл

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). «Үнэн» газетэ «Манай хүсэн—нэгэдэл» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг октябриин 9-дэ толилбо. Тэрэнь коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ хүдэлмэришэ бүлэгэй болон комиссиин Будапештдэ боложо үнгэрһэн заседанинуудта зорюулагдаһан байна. Бэлэдхэлэй комиссиин хүдэлмэриин бүхы ябаса марксизм-ленинизмын ба пролетарска интернационализмын үндэһөөр хани харилсаагаа улам саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлхээр аха дүү партинуудай зорижо байһыень үшөө дахин тон элеэр харуулба гэжэ тэрэ статья дотор хэлэгдэнэ.

Уласхоорондын шэнэ зүблөө зарлаха үүсхэл гаргагшадай нэгэниинь—Монголой арадай-революционно парти интернационализмын агуу ехэ ёһо гуримуудта үнэн сэхэ байдаг, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй марксис-ленинскэ нягтаралые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхын түлөө ходо тэмсэдэг гэжэ тэрэ статья дотор хэлэгдэнэ. Бүхэдэлхэйн коммунистнуудай шэнэ суглаа зарлахын тула хэжэ шадаха бүхы юумэеэ аха дүү бусад партинуудтай хамта манай парти хэхэ юм гээд бэшэнхэй.

Анголын патриодуудай амжалтанууд

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Анголые сүлөөлхын түлөө тэмсэлшэд Португалиин колониальна сэрэгүүдтэ эсэргүү байлдаануудые амжалтатайгаар хэжэ байна. Имагтал һүүлэй гурба һара соо Португалиин сэрэгүүдһээ 480 хүн алуулһан, 200 хүн шархатаһан байна гэжэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй эмхиин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Арадай хүдэлөөнэй сэрэгшэд нэгэ концлагерьта доботолго хэжэ, тэндэ хаалтатай байһан африканецуудай заримыень сүлөөлбэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, октябриин 8-да КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь А. Дубчегай хүтэлбэри доро КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй заседани болобо.

Энэ оной октябриин 3—4-дэ Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум зүбшэн хэлеэбэ. Тиихэдээ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум Москвада болоһон хөөрэлдөөндэ Чехословакиин делегациин баримталһан хараа бодолые зүб дээрэ тоолобо.

Партиин мүнөө үеын гол зорилгонуудые һаяын үдэрнүүдтэ тодорхойлон найруулха гэһэн шиидхэбэри КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум гаргаба. Тэдэ зорилгонуудынь КПЧ-гэй ЦК-гай пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ, хожомынь партийна организацинуудта ба олониитэдэ дуулгагдаха байна.

Социалис байгуулалтын ниитын хуули ёһонуудта, орон соогоо социализм байгуулгада марксис-ленинскэ ёһоор бодото байдалтай тааруулан хандалгада үндэһэлһэн—тиимэ ёһо заабаринуудаар, буржуазна номнолдо эсэргүү эдэбхитэй тэмсэлээр общестывынгоо нэгэдэлые бэхижүүлхэбди гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум тэмдэглэбэ.

Партиин сурталай ба эмхидхэлэй нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ, парти доторой ажабайдалай ленинскэ нормонуудые тайлбарилха ба хэрэглэхэ ябадалда, парти доторхи журам бэхижүүлхэ ба партиин политика зүбөөр бэелүүлхын тула коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаһан органуудта анхаралаа ехээр табиха хэрэгтэй гэжэ Президиум баһа тэмдэглэбэ.

Кадрова зүб политика зохёохо хэрэгтэ партиин гол зорилгонуудай проект дотор түбхын түрүүн анхаралаа табиха хэрэгтэй. Тиимэ зүб политика арадай талаһаа этигэл найдамжада хүртэһэн, социализмын ба пролетарска интернационализмын хараа бодол шууд баримталдаг хүнүүдэй партийна ба гүрэнэй эмхи зургаануудта ажаллаха ябада[...] байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай Прези[...] сурталай хүдэлмэриин зор[...] дые найруулан зохёолгоо [...] анхарал табихые һайшаан ду[...]

Шэнэ политическэ партину[...] тороо оруулдаггүй Национальн[...] тын социалис ёһоной [...] түшэглэдэг манай политическ[...] мын гол ёһонуудые тодо [...] найруулан зохёохые ЦК-гай [...] диум һайшаан дурадхаба. [...] мүнөөнэй политикын һайн, [...] таланууды бүхыдэнь үлөөх[...] арад хоёрой барисаан, парти[...] тикые найруулха ба бэел[...] ажалшадай харилсаан гэхэ м[...] рээнтэй нэгэн доро, гараж[...] анархис эрмэлзэлнүүдтэй [...] демократическа централизмы[...] һэн дээрэ ниитын бүхы хүс[...] үргэнөөр эсүүлхэ ябадал [...] шухала гэжэ хэлэгдэнэ.

Социалис общество улам [...] хүгжөөхэ зорилгонуудые са[...] шье ашатай үрэтэйгөөр шиидх[...] шэ партиин саашанхи хүд[...] гол үндэһэн болохо ёһотой гэ[...] гай Президиум онсолон тэмдэ[...]

ДРВ-гэй МИД-эй МЭДҮҮЛГЭ

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй эрье шадарай районуудта американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй доботолго хэһые ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство буруушана.

1968 оной октябриин 6-да самоледуудаар далдалагдаһан американска сэрэгэй суднанууд Ниньбинь гэжэ провинцида гол мүрэнэй адагта байһан суднануудые буудаба.

Энэ хадаа Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээ бүдүүлигээр эбдэдэг американска империалистнуудай бузар дайгаа улам һужэрөөжэ байһанай шэнэ баримта мүн гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ДРВ-гэй правительство дай һужэрөөжэ байһан эдэ ябуулгануудые шууд буруушаана, тиигээд Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү сэрэгэй бүхы ябуулгануудаа США-гай правительствын болюулхыень, Урда Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй дайн сэрэгээ болюулжа, тэндэһээ өөһэдынгөөшье, сателлит орон нуудайнгаашье сэрэгүүдые гаргажа, Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ Национальна фронтые мэдэржэ, тэрээнтэй хэлсээ хэжэ эхилхыень эринэ гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Эсэсовецүүдтэй нүхэсэлгэ

БОНН. (ТАСС). Шлезвиг-Гольштейн гэжэ газарай Хузум городто болоһон урдын эсэсовецүүдэй суглаан дээрэ Боннско бундестагай хоёр депутадай—Глюзцинг (ХДС), Имле (СВДП) гэгшэдэй байлсаһан тухай шэнэ мэдээсэлнүүд эндэ эли болобо. «ХИАГ» гэжэ Баруун Германиин эмхиин гэшүүдэй хажуугаар Бельги, Франци, Голланди, Дани, Норвеги ба бусад оронуудта урдань байрладаг байһан эсэсэй сэрэгтэ алба хаагшад байһан хүнүүд эсэсовскэ тэрэ суглаанда байлсахаяа ерэбэ. Тэрэ суглаанай болоһон зал соо эсэсэй һүлдэ тэмдэгтэй хара тугууд үлгөөтэй, гитлеровскэ гүрэнэй сэрэгэй туг ханада хадагданхай байба.

НДП гэжэ партиие тарааха гэһэн эрилтэ

БОНН. (ТАСС). Неонацис национал-демократическа партиие (НДП) тарааха гэһэн эрилтэ Франкфурт-на Майне городой социалис демократическа опозици хэһэн байна. Тэрэ опозици дотор энэ городой прогрессивнэ эмхинүүд нэгэдэһэн байха юм. «Фон Тадденэй парти болбол нацис партиин уг залгаламжалагша байһан тулада ФРГ-гэй конституциин 139-дэхи статьягай ёһоор хорижологдохо ёһотой. Тиимэһээ тэрэниие хорижолон тараахын тулада сүүдэй процесс хэрэгтэй бэшэ» гэжэ тэрэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. НДП-е дары хорижолон тараахыень Гессен гэжэ газарай правительствые социалис демократическа опозици уряалба.

Итальянска правительство бу[...]

РИМ. (ТАСС). Итальянска [...] гельство сенат дээрэ ехээр [...] Зүүнэй партинуудай түл[...] (коммунистнууд, социалистну[...] тарна социалистнууд ба буса[...] дуугаа парламентда мүнөө [...] хэлсэгдэжэ байгаа амнисти[...] хуулида шухала заһабари ор[...] шадаба. Тэрээниие буруушаа[...] христианска демокрадууд, [...] фашистнууд ба либералнууд [...] үгэһэн байба.

Политическэ жагсаалнуудта [...] даба гэжэ гэмнэгдээд, сүүдт[...] дуулагдаһан хүдэлмэришэд [...] дентнүүдтэ тэрэ заһабарии[...] амнисти хэрэглэгдэхэ болоно.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Нөөсэлгын кассануудта хадагалагд[...] байһан шүүбэритэ нөөсэлгэнүү[...]

ТУСХАЙТА ТАБЛИЦА

Тэрэнэй 52-дохи шүүбэритэ тираж 1968 оной октябриин [...] Загарайн аймагай Онохой тосхоной соёлой байшанда болоо.

Буряадай АССР-эй нөөсэлгын бүхы кассануудта хадагалаг[...] байһан шүүбэритэ нөөсэлгын доро дурсагдаһан номернуудта ш[...]ри тудаа гэхэдэ:

Счёдой номер	Шүүбэриин хэмжээе нөөсэлһэн мүнгэнэй дундуур хэмжээнтэй жэшэбэл (процентээр)	Счёдой номер	Шүүбэриин хэм[...] нөөсэлһэн мүнгэ[...] дундуур хэмжээнт[...] жэшэбэл (процент[...])
А— 5	25	А—577	100
А— 62	25	А—623	50
А—118	25	А—653	25
А—144	25	А—712	25
А—191	25	А—749	25
А—221	25	А—763	25
А—279	25	А—829	25
А—285	25	А—877	100
А—345	200	А—888	25
А—388	25	А—937	25
А—437	25	А—989	25
А—459	50		
А—494	25		
А—522	25		

1000-һаа дээшэ счёдуудтай нөөсэлгын кассануудта байһан б[...]хы удаадахи мянгануудай иимэл номернууд, тайлбарилан хэлэ[...] № А—5, № А—1005, № А—2005, № А—62, № А—1062, № А—2062, шүүбэрндэ тудаа.

Тиражай комиссиин түрүүлэгшэ
Р. МЕТРОПОЛЬСКИЙ.
Тиражай комиссиин харюусалгата секретарь **Г. ПЕРЕВАЛОВ.**

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.
Н-02000.
Зак. № 1033.